

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง การทดสอบทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บในการก่อตัวของสาธารณมติ ในบริบทการเมืองและวัฒนธรรมไทย มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ตัวแปรต่างๆ กับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในข้อโต้แย้งประเด็นสาธารณะต่างๆ ตามทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บ ขณะเดียวกันการศึกษานี้ยังได้เพิ่มตัวแปรทางการเมืองและวัฒนธรรมเข้ามาเพื่อศึกษาความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นด้วยเช่นกัน

การศึกษานี้ผู้วิจัย ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์รายวันในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2549 จำนวน 6 รายชื่อรวม 180 ฉบับ เพื่อคัดเลือกประเด็นสาธารณะที่มีลักษณะองค์ประกอบของประเด็นตามที่ Elizabeth Noelle-Neumann ได้กล่าวเอาไว้ ก็ต้องเป็นประเด็นที่เด่นชัดและกำลังเป็นข้อโต้แย้งอยู่ในสังคมในช่วงเวลานั้น นอกจากนั้นประเด็นดังกล่าวต้องมีลักษณะที่มีองค์ประกอบของเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งปัจเจกบุคคลสามารถรับรู้ได้ชัดเจนจากสื่อมวลชน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ค้นพบจากการวิเคราะห์เนื้อหาทดสอบการก่อตัวของสาธารณมติตามทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บ ส่วนที่สองเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่มาจาก 6 ภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร รวม 873 คนเพื่อทดสอบตัวแปรต่างๆ รวม 29 ตัวแปร ซึ่งสามารถสรุปและอภิปรายผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษา

1. ประเด็นสาธารณะที่เป็นข้อโต้แย้งในสังคม ช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2549

ประเด็นข้อโต้แย้งในสังคมที่พบในเดือนพฤศจิกายน มี 4 ประเด็น ดังนี้ 1) การใช้แนวทางสันติวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ จำนวน 296 ชิ้นข่าว 2) ข่าวเกี่ยวกับการเสนอให้มีการยกเลิกห้วยบนดิน จำนวน 117 ชิ้นข่าว 3) ข่าวการเสนอให้มีการยกเลิกกฎอัยการศึก จำนวน 110 ชิ้นข่าว และ 4) ข่าวการขอกลับเข้าประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวน 80 ชิ้นข่าว

ประเด็นสาธารณะและการใช้เหตุผลสนับสนุนและคัดค้าน

1.1 ประเด็นสาธารณะเรื่องการใช้แนวทางสันติวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.1.1 เหตุผลฝ่ายสนับสนุนให้มีการใช้แนวทางสันติวิธีฯ

- 1) เป็นวิธีการที่ถูกต้อง เพราะจะทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐ
- 2) การใช้กำลังเข้าแก้ไขปัญหาจะยังทำให้เกิดการใช้ความรุนแรง

1.1.2 เหตุผลฝ่ายคัดค้านการใช้แนวทางสันติวิธี

- 1) รัฐบาลต้องใช้การทำสงครามเพื่อปกป้องชีวิตชาวบ้านผู้บริสุทธิ์และอธิปไตย
- 2) ต้องใช้วิธีการสันติวิธีควบคู่ไปกับการเข้ากำลังเข้าปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบ

1.2 ประเด็นสาธารณะเรื่องการเสนอให้มีการยกเลิกขบวนการหวยบนดิน

1.2.1 เหตุผลฝ่ายสนับสนุนให้มีการยกเลิกขบวนการหวยบนดิน

- 1) หวยเป็นการพนันที่ผิดกฎหมาย
- 2) หวยบนดินเป็นอบายมุขอย่างหนึ่งที่รัฐบาลควรยกเลิก ไม่ใช่ส่งเสริม

1.2.2 เหตุผลฝ่ายคัดค้านการยกเลิกขบวนการหวยบนดิน

- 1) การยกเลิกอาจจะทำให้ธุรกิจหวยใต้ดินเติบโตขึ้นมาใหม่
- 2) การนำเอาผลประโยชน์ที่ได้จากหวยบนดินไปใช้เพื่อประโยชน์ของสาธารณะ รวมถึงตอบสนองความต้องการของประชาชนทั่วไปที่ต้องการเล่นหวยด้วย

1.3 ประเด็นสาธารณะเรื่องการเสนอให้มีการยกเลิกกฏอัยการศึก

1.3.1 เหตุผลฝ่ายสนับสนุนให้มีการยกเลิกกฏอัยการศึก

- 1) เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- 2) กระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศและความไว้ประสิทธิภาพของ คมช.

1.3.2 เหตุผลฝ่ายคัดค้านการยกเลิกกฎอัยการศึก

- 1) ประชาชนยังคงอยากให้มียู เพื่อใช้ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- 2) ยังคงมีความเคลื่อนไหวของกลุ่มอำนาจเก่าหรือคลื่นใต้น้ำอยู่ หากยกเลิกแล้ว อาจจะทำให้ผู้รับผิดชอบไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้

1.4 ประเด็นสาธารณะเรื่องการขอกลับเข้าประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

1.4.1 เหตุผลฝ่ายคัดค้านการกลับเข้าประเทศของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

- 1) พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรอาจจะสร้างความแตกแยกให้สังคมอีกครั้ง
- 2) พ.ต.ท.ทักษิณอาจจะกลายเป็นเหยื่อของสถานการณ์ความขัดแย้ง

1.4.2 เหตุผลฝ่ายสนับสนุนให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรกลับเข้าประเทศ

- 1) เพื่อให้รัฐบาลและคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติควบคุมดูแลได้ง่ายขึ้น
- 2) เป็นการใช้สิทธิ เสรีภาพในฐานะคนไทย

2. ข้อมูลจากการสำรวจ

ข้อมูลในส่วนนี้ผู้วิจัยได้มาจากการเก็บสอบถามเพื่อวัดตัวแปร จำนวน 29 ตัวแปร โดยผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (อ่านรายละเอียดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างในบทที่ 3) โดยเลือกจังหวัดที่เป็นจังหวัดใหญ่ของแต่ละภูมิภาค รวม 6 ภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร รวม 873 คน ดังนี้

2.1 ข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

- กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง
- มีอายุระหว่าง 15 -25 ปี
- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี
- รายได้เฉลี่ย 5,000 – 10,000 บาท
- กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

2.2 ข้อมูลการเปิดรับสื่อสารมวลชน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเปิดรับรายการข่าวภาคค่ำทางโทรทัศน์และรายการเล่าข่าวทางโทรทัศน์ใกล้เคียงกัน

2.3 ความมีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็น โต้แย้ง

- ความสนใจในประเด็นสาธารณะ

กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจในข้อโต้แย้งประเด็นการใช้แนวทางสันติวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และการเสนอให้มีการยกเลิกกฎอัยการศึกในระดับมาก แต่มีความสนใจในข้อโต้แย้งประเด็นการเสนอให้ยกเลิกหวยบนดินและการขอกลับประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรในระดับปานกลาง

- การรับรู้ผลกระทบที่มีต่อตนเอง

กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข้อโต้แย้งประเด็นการใช้แนวทางสันติวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และการเสนอให้มีการยกเลิกกฎอัยการศึกมีผลกระทบต่อตนเองในระดับปานกลาง แต่รับรู้ข้อโต้แย้งประเด็นการขอกลับประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและประเด็นการเสนอให้ยกเลิกหวยบนดินมีผลกระทบต่อตนเองในระดับน้อย

- การรับรู้ความสำคัญที่มีต่อสังคม

กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข้อโต้แย้งประเด็นการใช้แนวทางสันติวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และการเสนอให้มีการยกเลิกกฎอัยการศึกมีความสำคัญต่อสังคมในระดับมาก แต่รับรู้ข้อโต้แย้งประเด็นการเสนอให้ยกเลิกหวยบนดินและประเด็นการขอกลับประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรมีความสำคัญต่อสังคมในระดับปานกลาง

2.4 ข้อมูลลักษณะทางจิตวิทยา

กลุ่มตัวอย่างมีความกลัวโรคเครียด ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง และความกลัวการเสียน้ำอยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

- กลุ่มตัวอย่างมีบุคลิกภาพแบบเป็นตัวของตัวเองอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีบุคลิกภาพแบบพึ่งพาอยู่ในระดับมาก

- พฤติกรรมการสื่อสารแบบอิงบริบทน้อยและพฤติกรรมการสื่อสารแบบอิงบริบทมากอยู่ในระดับปานกลาง

- พฤติกรรมความขัดแย้งแบบควบคุมและแบบเลี้ยงเผชิญหน้าอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีพฤติกรรมความขัดแย้งแบบประนีประนอมอยู่ในระดับมาก

2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่างมี ดังนี้

ความมีประสิทธิภาพทางการเมืองของตนเอง ความสนใจทางการเมือง ความตระหนักในหน้าที่ของพลเมืองและความอดกลั้นทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความไว้วางใจทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย

2.7 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างและการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมที่มีต่อประเด็นโต้แย้ง

- ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อประเด็นสาธารณะ

กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับการใช้แนวทางสันติวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และการเสนอให้มีการยกเลิกกฎอัยการศึก แต่มีความเห็นเฉยๆ กับประเด็นการขอกลับประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและประเด็นการเสนอให้ยกเลิกหวยบนดิน

- การรับรู้ความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในสังคมที่มีต่อประเด็นสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าคุณส่วนใหญ่ของสังคมเห็นด้วยกับการใช้แนวทางสันติวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และการเสนอให้มีการยกเลิกกฎอัยการศึก แต่คนส่วนใหญ่ของสังคมมีความเห็นเฉยๆ กับประเด็นการขอกลับประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและประเด็นการเสนอให้ยกเลิกหวยบนดิน

- การรับรู้แนวโน้มความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ของสังคมในอนาคตที่มีต่อประเด็นสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าคุณส่วนใหญ่ของสังคมมีแนวโน้มที่ยังคงเห็นด้วยกับการใช้แนวทางสันติวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และการเสนอให้มีการยกเลิกกฎอัยการศึก แต่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าแนวโน้มความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ของสังคมว่าจะคัดค้านกับประเด็นการขอกลับประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและประเด็นการเสนอให้ยกเลิกหวยบนดิน

3. ข้อมูลการวิเคราะห์จากสถิติ

3.1 ประเด็นสาธารณะเรื่องการใช้แนวทางสันติวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้

3.1.1 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นการใช้แนวทางสันติวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีจำนวนทั้งสิ้น 19 ตัวแปร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง -0.82 (อายุ) ถึง $.323$ (ความสนใจต่อประเด็นสาธารณะที่ 1)

ตัวแปรดังกล่าวประกอบด้วย ตัวแปรลักษณะทางประชากร (อายุ การศึกษา รายได้และภูมิภาค) ตัวแปรการเปิดรับสื่อสารมวลชน (สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อสิ่งพิมพ์) ตัวแปรความมีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะที่ 1 (ความสนใจต่อประเด็นสาธารณะ การรับรู้ผลกระทบที่มีต่อตนเอง และการรับรู้ความสำคัญที่มีต่อสังคม) ตัวแปรทางวัฒนธรรม (พฤติกรรมการสื่อสารแบบอิงบริบทน้อยพฤติกรรมความขัดแย้งแบบควบคุม และพฤติกรรมความขัดแย้งแบบประนีประนอม) ตัวแปรความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมประชาธิปไตย (ความมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความตระหนักในหน้าที่ของพลเมืองและความอดกลั้นทางการเมือง) และตัวแปรอิทธิพลการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคม (การรับรู้ว่าคุณเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในปัจจุบัน และการรับรู้ว่าคุณเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในอนาคต)

3.1.2 ค่าการวิเคราะห์สถิติถดถอยแบบพหุคูณ

ตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นประเด็นการใช้แนวทางสันติวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ตัวแปร โดยมีค่าอำนาจการพยากรณ์อยู่ในช่วงระหว่าง -0.088 (การรับรู้ว่าคุณเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในอนาคต) ถึง $.203$ (ความสนใจต่อประเด็นสาธารณะที่ 1 และความสนใจทางการเมือง)

ตัวแปรดังกล่าวประกอบด้วย ความสนใจในประเด็นการใช้แนวทางสันติวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ความสนใจทางการเมือง ภูมิภาค

อายุ การรับรู้ผลกระทบที่มีต่อตนเอง และการรับรู้ว่าคุณเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในอนาคต

3.2 ประเด็นสาธารณะเรื่องการเสนอให้ยกเลิกห้วยบนดิน

3.2.1 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นประเด็นการเสนอให้ยกเลิกห้วยบนดิน มีจำนวนทั้งสิ้น 15 ตัวแปร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง .073 (ความกลัวการเสียหาย) ถึง .288 (ความสนใจในประเด็นสาธารณะที่ 2)

ตัวแปรดังกล่าวประกอบด้วย ตัวแปรการเปิดรับสื่อสารมวลชน (สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อสิ่งพิมพ์) ตัวแปรความเกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะที่ 2 (ความสนใจต่อประเด็นสาธารณะ การรับรู้ผลกระทบที่มีต่อตนเอง และการรับรู้ความสำคัญที่มีต่อสังคม) ตัวแปรลักษณะทางจิตวิทยา (ความกลัวการเสียหาย) ตัวแปรทางวัฒนธรรม (พฤติกรรมสื่อสารแบบอิงบริบทน้อยและพฤติกรรมความขัดแย้งแบบควบคุม) ตัวแปรความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมประชาธิปไตย(ความมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความตระหนักในหน้าที่ของพลเมืองและความอดกลั้นทางการเมือง) และตัวแปรอิทธิพลการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคม (การรับรู้ว่าคุณเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในปัจจุบัน และการรับรู้ว่าคุณเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในอนาคต)

3.2.2 การวิเคราะห์สถิติถดถอยแบบพหุคูณ

ตัวแปรอิสระที่มีสามารถพยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นข้อโต้แย้งประเด็นการเสนอให้ยกเลิกห้วยบนดิน มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ตัวแปร โดยมีค่าอำนาจการพยากรณ์อยู่ในช่วงระหว่าง -.082 (บุคลิกภาพแบบพึ่งพา) ถึง .177 (การรับรู้ผลกระทบที่มีต่อตนเอง)

ตัวแปรดังกล่าวประกอบด้วย ความสนใจในประเด็นเสนอยกเลิกการขยายห้วยบนดิน ความสนใจทางการเมือง การรับรู้ผลกระทบที่มีต่อตนเอง การรับรู้ว่าคุณเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในอนาคต การเปิดรับสื่อวิทยุและบุคลิกภาพแบบพึ่งพา

3.3 ประเด็นสาธารณะเรื่องการเสนอให้ยกเลิกกฎอัยการศึก

3.3.1 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นการเสนอให้ยกเลิกกฎอัยการศึก มีจำนวนทั้งสิ้น 19 ตัวแปร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง .072 (เพศ) ถึง .330 (การรับรู้ผลกระทบที่มีต่อตนเอง)

ตัวแปรดังกล่าวประกอบด้วย ตัวแปรลักษณะทางประชากร (เพศ การศึกษาและภูมิภาค) ตัวแปรการเปิดรับสื่อสารมวลชน (สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อสิ่งพิมพ์) ตัวแปรความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะที่ 3 (ความสนใจต่อประเด็นสาธารณะ การรับรู้ผลกระทบที่มีต่อตนเอง และการรับรู้ความสำคัญที่มีต่อสังคม) ตัวแปรลักษณะทางจิตวิทยา (ความกลัวการเสียหาย) ตัวแปรทางวัฒนธรรม (พฤติกรรมกรรมการสื่อสารแบบอิงบริบทน้อยและพฤติกรรมความขัดแย้งแบบควบคุม) ตัวแปรความสัมพันธ์กับกิจกรรมประชาธิปไตย(ความมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง ความตระหนักในหน้าที่ของพลเมืองและความอดกลั้นทางการเมือง) และตัวแปรอิทธิพลการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคม(การรับรู้ว่าตัวเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในปัจจุบัน และการรับรู้ว่าตัวเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในอนาคต)

3.3.2 การวิเคราะห์สถิติถดถอยแบบพหุคูณ

ตัวแปรอิสระที่มีสมารถพยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นข้อโต้แย้งประเด็นการเสนอให้ยกเลิกกฎอัยการศึก มีจำนวนทั้งสิ้น 7 ตัวแปร โดยมีค่าอำนาจการพยากรณ์อยู่ในช่วงระหว่าง -.083 (ความสนใจต่อประเด็นสาธารณะที่ 3 และความกลัวการการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง) ถึง .232 (ความสนใจทางการเมือง)

ตัวแปรดังกล่าวประกอบด้วย ความสนใจทางการเมือง การรับรู้ผลกระทบต่อตนเอง การรับรู้ว่าตัวเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในอนาคต ความอดกลั้นทางการเมือง ภูมิภาคและความสนใจในประเด็นการเสนอให้ยกเลิกกฎอัยการศึก และความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง

3.4 ประเด็นสาธารณะเรื่องการขอลับเข้าประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

3.4.1 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นข้อโต้แย้งประเด็นการขอลับเข้าประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีจำนวนทั้งสิ้น 16 ตัวแปร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง -.080 (ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง) ถึง .394 (ความสนใจต่อประเด็นสาธารณะที่ 4)

ตัวแปรดังกล่าวประกอบด้วย ตัวแปรการเปิดรับสื่อสารมวลชน (สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อสิ่งพิมพ์) ตัวแปรความมีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะที่ 4 (ความสนใจต่อประเด็นสาธารณะ การรับรู้ผลกระทบที่มีต่อตนเอง และการรับรู้ความสำคัญที่มีต่อสังคม) ตัวแปรลักษณะทางจิตวิทยา (ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง) ตัวแปรทางวัฒนธรรม (บุคลิกภาพแบบเป็นตัวของตัวเอง พฤติกรรมการสื่อสารแบบอิงบริบทน้อยและพฤติกรรมความขัดแย้งแบบควบคุม) ตัวแปรความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมประชาธิปไตย(ความมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ทัศนะในหน้าที่ของพลเมืองและความอดกลั้นทางการเมือง) และตัวแปรอิทธิพลการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคม (การรับรู้ว่าคุณเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในปัจจุบัน และการรับรู้ว่าคุณเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในอนาคต)

3.4.2 การวิเคราะห์สถิติถดถอยแบบพหุคูณ

ตัวแปรอิสระที่มีสามารถพยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นการขอลับเข้าประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีจำนวนทั้งสิ้น 8 ตัวแปร โดยมีค่าอำนาจการพยากรณ์อยู่ในช่วงระหว่าง -.101 (การรับรู้ว่าคุณเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในอนาคต) ถึง .243 (ความสนใจต่อประเด็นสาธารณะที่ 4)

ตัวแปรดังกล่าวประกอบด้วย อายุ การเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ ความสนใจต่อประเด็นสาธารณะ การรับรู้ผลกระทบที่มีต่อตนเอง ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง ความสนใจทางการเมือง ความอดกลั้นทางการเมือง และการรับรู้ว่าคุณเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในอนาคต

3.5 ประเด็นสาธารณะในภาพรวม

3.5.1 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นข้อโต้แย้งประเด็นสาธารณะในภาพรวม มีจำนวนทั้งสิ้น 18 ตัวแปร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง .081 (การศึกษา) ถึง .404 (ความสนใจทางการเมือง)

ตัวแปรดังกล่าวประกอบด้วย ตัวแปรลักษณะทางประชากร (การศึกษาและภูมิภาค) ตัวแปรการเปิดรับสื่อสารมวลชน (สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อสิ่งพิมพ์) ตัวแปรความมีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะโดยรวม (ความสนใจต่อประเด็นสาธารณะ การรับรู้ผลกระทบที่มีต่อตนเอง และการรับรู้ความสำคัญที่มีต่อสังคม) ตัวแปรลักษณะทางจิตวิทยา (ความกลัวการเสียหน้า) ตัวแปรทางวัฒนธรรม (บุคลิกภาพแบบเป็นตัวของตัวเอง พฤติกรรมการสื่อสารแบบอิงบริบทน้อยและพฤติกรรมความขัดแย้งแบบควบคุม) ตัวแปรความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมประชาธิปไตย(ความมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความตระหนักในหน้าที่ของพลเมืองและความอดกลั้นทางการเมือง) และตัวแปรการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคม (การรับรู้ว่าตนเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในปัจจุบัน และการรับรู้ว่าตนเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในอนาคต)

3.5.2 การวิเคราะห์สถิติถดถอยแบบพหุคูณ

ตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นข้อโต้แย้งประเด็นสาธารณะโดยรวม มีจำนวนทั้งสิ้น 7 ตัวแปร โดยมีค่าอำนาจการพยากรณ์อยู่ในช่วงระหว่าง -.087 (การรับรู้ว่าตนเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในปัจจุบัน) ถึง .319 (ความสนใจทางการเมือง)

ตัวแปรดังกล่าวประกอบด้วย ความสนใจทางการเมือง การรับรู้ผลกระทบต่อตนเอง ความอดกลั้นทางการเมือง อายุ ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง ความสนใจในประเด็นสาธารณะ การรับรู้ว่าตนเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในปัจจุบัน

3.5.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น

ตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะโดยรวม มีจำนวน 7 ตัวแปร คือ ความสนใจทางการเมือง (0.28) ความสนใจในประเด็นสาธารณะ (0.17) อายุ (- 0.176) การรับรู้ผลกระทบที่มีต่อตนเอง (0.13) ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง (- 0.12) การรับรู้ว่าคุณเองมีความเห็นไม่สอดคล้องกับความเห็นคนส่วนใหญ่ในปัจจุบัน (-.09) และความอดทนทางการเมือง (- 0.07) ตามลำดับ

ส่วนตัวแปรสาเหตุ คือ ความสนใจในประเด็นสาธารณะ (0.09) ความสนใจทางการเมือง (0.06) อายุ (-.15) และความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง (0.02)

3.5.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายทาง

ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลรวมกันกับการรับรู้ว่าคุณเองมีความเห็นไม่สอดคล้องกับความเห็นของคนส่วนใหญ่ในปัจจุบัน มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ ความสนใจในประเด็นสาธารณะ ความมีประสิทธิภาพทางการเมืองและ ความสนใจทางการเมือง

ส่วนตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลรวมกันกับการรับรู้ว่าคุณเองมีความเห็นไม่สอดคล้องกับความเห็นของคนส่วนใหญ่ในอนาคต มีจำนวน 1 ตัวแปร คือ ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษา เรื่อง การทดสอบทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บในการก่อตัวของสาธารณมติในบริบทการเมืองและวัฒนธรรมไทย ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบในประเด็นต่างๆ ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะของสังคมไทย
2. กลไกทางจิตวิทยาที่ใช้อธิบายอิทธิพลของความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคม
3. อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมและความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะของสังคมไทย

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะของสังคมไทย

1.1 อิทธิพลของความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคม

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สนับสนุนคำอธิบายกระบวนการก่อตัวของสาธารณมติตามทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บที่ว่า เมื่อปัจเจกบุคคลรับรู้ว่าคุณคิดเห็นของตนเองมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคม(บรรยากาศความคิดเห็นของสังคม) ปัจเจกบุคคลนั้นก็มีความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นออกมาในที่สาธารณะ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าหากปัจเจกบุคคลนั้นรับรู้ว่าคุณคิดเห็นของตนเองเป็นเพียงความคิดเห็นส่วนน้อยหรือไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคม ปัจเจกบุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะแสดงความคิดเห็นออกมาในที่สาธารณะลดน้อยลงไปเรื่อยๆ จนกลายเป็นความเจ็บในที่สุด (Noelle-Neumann, 1984: 5, 1991: 259)

ประเด็นข้อค้นพบที่น่าสนใจสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ก็คือว่า คนที่รับรู้ว่าคุณคิดเห็นไม่สอดคล้องกับแนวโน้มความคิดเห็นส่วนใหญ่ในอนาคตมากเท่าใด ก็ยังไม่เต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นออกมาในที่สาธารณะต่าง ๆ ทั้ง 4 ประเด็นสาธารณะที่มากเท่านั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การรับรู้แนวโน้มความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ของสังคมในอนาคตเป็นตัวทำนายความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นมากกว่าการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมในปัจจุบัน ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมาที่พบว่า การรับรู้ความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ของสังคมในปัจจุบันเป็นตัวทำนายความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะ (Salmon and Neuwirth, 1990: 573; Moy, Domke and Stamm, 2001: 16; Sei-Hill Kim, Mijeong Han and Vicente Berdayes, 2004: 54)

อย่างไรก็ตาม Noelle-Neumann ผู้เขียนทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บ ได้ให้น้ำหนักกับการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ในอนาคตในฐานะที่เป็นตัวชี้ขาดการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากกว่าการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ในปัจจุบัน เพราะเมื่อใดก็ตามที่คนรับรู้ว่าคุณคิดเห็นคนส่วนใหญ่ของสังคมในปัจจุบันและแนวโน้มความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในอนาคตมีความแตกต่างกัน คนก็จะเลือกประเมินจากแนวโน้มในอนาคตมากกว่า ข้อสันนิษฐานดังกล่าวมาจากความเชื่อพื้นฐานที่ว่าความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นออกมาเกิดมาจากระดับความกลัวการโดดเดี่ยวและระดับความเชื่อมั่นที่จะถูกคัดลอกเมื่อรู้ว่าคุณคิดเห็นของตนเองไม่ได้รับการสนับสนุนจากเสียงส่วนใหญ่ในอนาคต ดังนั้น ถ้าคนถูกทำให้เชื่อได้ว่าแนวโน้มความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในอนาคตจะเป็นไปในทิศทางเดียวกับความคิดเห็นของตนเอง ก็จะทำให้คนนั้นรับรู้ว่าคุณตนเองจะมีความเสี่ยงที่จากการถูกโดดเดี่ยวจากสังคมน้อยลง (Noelle-Neumann, 1974: 45)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว ผลการศึกษาครั้งนี้จึงช่วยยืนยันสมมติฐานตามความเชื่อดังกล่าวของ Noelle-Neumann โดยเฉพาะการศึกษาครั้งนี้พบความสัมพันธ์ของการรับรู้แนวโน้มความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมกับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในทุกประเด็นสาธารณะ (ทั้ง 4 ประเด็น) ที่มีการศึกษาครั้งนี้ แม้ว่าการศึกษาที่ผ่านมามีการค้นพบความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันนี้มาบ้างแล้วก็ตาม (Huiping Huang, 2005: 336) แต่ก็มีปริมาณงานน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยส่วนใหญ่ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

นอกจากนั้น การศึกษาครั้งนี้ยังพบประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ ระดับอิทธิพลของการรับรู้แนวโน้มความคิดเห็นส่วนใหญ่จะแปรผันไปตามลักษณะของประเด็นสาธารณะ กล่าวคือ เมื่อพิจารณาจากค่าพยากรณ์อิทธิพลของการรับรู้ว่าตัวเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในอนาคตจากประเด็นสาธารณะต่างๆ ทั้ง 4 ประเด็น พบค่าที่แตกต่างกัน ดังนี้ ประเด็นการเสนอให้ยกเลิกกฏอัยการศึก พบว่า มีค่าอิทธิพลของตัวแปรการรับรู้ว่าตัวเองมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในมีค่าสูงสุด(-.168) เมื่อเปรียบเทียบกับประเด็นการเสนอให้มีการยกเลิกหวยบนดิน(-.095) และประเด็นการใช้แนวทางสันติวิธี(-.088) ซึ่งมีระดับอิทธิพลน้อยที่สุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ประเด็นสาธารณะการเสนอยกเลิกหวยบนดินและประเด็นการใช้สันติวิธี อิทธิพลของความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมมีค่อนข้างมาก ขณะที่อิทธิพลของเสียงส่วนใหญ่ของสังคมจะมีน้อยในประเด็นการเสนอให้ยกเลิกกฏอัยการศึก สำหรับเหตุผลที่ทำให้ระดับของอิทธิพลแปรผันแตกต่างกันออกไปจะมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะหรือธรรมชาติของประเด็นสาธารณะ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปอภิปรายผลรายละเอียดในหัวข้อเรื่อง ธรรมชาติของประเด็นสาธารณะต่อไป

1.2 ลักษณะธรรมชาติของประเด็นสาธารณะ

ผลการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับลักษณะธรรมชาติของประเด็นสาธารณะ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นใน 3 ประเด็นใหญ่ๆ ดังที่จะได้มีการอภิปรายต่อไปนี้

1.2.1 ประเด็นที่มีผลกระทบกับตนเอง (self effects) แล ประเด็นที่มีผลกระทบต่อสังคม (social effects)

การศึกษาครั้งนี้มีข้อมูลบ่งชี้ว่า ตัวแปรความสนใจในประเด็นสาธารณะกับการรับรู้ผลกระทบที่มีต่อตนเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของตนเองสามารถ

พยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นของคนในประเด็นสาธารณะทั้ง 4 ประเด็นได้ (.203 - .243) ในทางกลับกัน ตัวแปรการรับรู้ความสำคัญที่มีต่อสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งการรับรู้ผลกระทบที่มีต่อสังคมกลับไม่สามารถพยากรณ์การแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะทั้ง 4 ประเด็นได้เลย

ลักษณะเช่นนี้อาจอธิบายลักษณะของสังคมไทยได้ว่า คนไทยอาจจะมีความตระหนักถึงหน้าที่หรือความรับผิดชอบที่มีต่อส่วนรวมน้อย (ไพบุลย์ ช่างเรียน, 2539: 144; Embree, 1950: 181-193 อ้างถึงใน ยศ สันติสมบัติ, 2544: 212) ดังนั้น เมื่อใดก็ตามเมื่อคนไทยรับรู้ว่าเป็นประเด็นสาธารณะที่เกิดขึ้นแม้ว่าจะมีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม แต่ถ้าหากประเด็นสาธารณะเหล่านั้นไม่ได้มีผลกระทบโดยตรงต่อตัวเองแล้ว คนนั้นก็มีความโน้มที่จะเพิกเฉยหรือไม่แสดงความคิดเห็นออกมาในเรื่องเหล่านั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าหากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อตนเองแล้ว ปัจเจกบุคคลนั้นก็สนใจและพยายามติดตามหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนั้น โดยเฉพาะมีโอกาสที่จะถูกกระตุ้นให้มีการแสดงออกถึงความรู้สึกต่อประเด็นนั้นด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น การแสดงความคิดเห็นออกมา

1.2.2 อิทธิพลของความสนใจในประเด็นสาธารณะในกลุ่มที่มีการรับรู้ระดับความไม่สอดคล้อง น้อย และมาก

แม้ว่าจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น และการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายทาง จะพบว่า ความสนใจในประเด็นสาธารณะจะเป็นปัจจัยที่ทำนายความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นได้ และตัวแปรนี้ยังส่งอิทธิพลร่วมกับการรับรู้ที่ตัวเองมีความเห็นไม่สอดคล้อง ต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นอีกด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากกราฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนกลับพบว่า ในกลุ่มที่มีระดับความไม่สอดคล้องสูงมาก คนที่มีความสนใจในประเด็นสาธารณะในระดับสูงกลับมีความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะน้อยลงหรือต่ำกว่า คนที่มีระดับความสนใจในประเด็นสาธารณะต่ำ

ลักษณะเช่นนี้อาจอธิบายได้ว่า เมื่อปัจเจกบุคคลอยู่ในสถานการณ์ที่เกิดความไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นของตัวเองมาก ก็จะเกิดความรู้สึกอึดอัดหรือไม่สบายใจ กรณีเช่นนี้ความสนใจในประเด็นสาธารณะอาจจะไม่ใช่ปัจจัยหรือแรงขับที่เพียงพอต่อการที่ปัจเจกบุคคลนั้นจะเลือกที่จะแสดงความคิดเห็นในสถานการณ์ที่ความคิดเห็นของตนเองแตกต่างจากความเห็นส่วนใหญ่อย่างมากต่อไปได้ ขณะที่เมื่อพิจารณาในกลุ่มที่มีความไม่สอดคล้อง (ในระดับน้อย) จะพบว่า คนที่มีความสนใจในประเด็นสาธารณะระดับสูงจะมีความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นมากกว่า ลักษณะ

เช่นนี้ย่อมมีความเป็นไปได้ เพราะเมื่อปัจเจกบุคคลรับรู้ว่ามีระดับความไม่สอดคล้องๆ มีไม่มากนัก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง เมื่อคนรับรู้ว่ามีช่วงความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของตนเองกับความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมไม่แตกต่างกันมาก ความสนใจในประเด็นสาธารณะอาจจะเป็นแรงขับที่ทำให้ให้คนยอมหรือกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นได้

ดังนั้น ข้อมูลการศึกษาครั้งนี้จึงอาจบ่งชี้ได้ว่า ความสนใจในประเด็นสาธารณะจะส่งผลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นแตกต่างกัน กล่าวคือ อิทธิพลของตัวแปรดังกล่าวจะมีมากในกลุ่มที่มีการรับรู้ว่ามีระดับความไม่สอดคล้องๆ ไม่มากนัก แต่สำหรับกลุ่มที่รับรู้ว่ามีระดับความไม่สอดคล้องๆ มาก ตัวแปรความสนใจในประเด็นสาธารณะอาจจะมีอิทธิพลไม่เพียงพอต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นได้

1.2.3 ประเด็นเกี่ยวกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ (*position issue*) และประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบหรือโวหาร (*style issue*)

จากผลการศึกษารุ่นนี้ที่พบว่าระดับอิทธิพลของการรับรู้แนวโน้มความคิดเห็นส่วนใหญ่จะแปรผันไปตามลักษณะของประเด็นสาธารณะทั้ง 4 ประเด็น จึงอาจจะนำมาตั้งเป็นข้อสังเกตได้ว่าลักษณะของประเด็นสาธารณะเหล่านี้ อาจจะมีองค์ประกอบบางประการที่กระตุ้นให้คนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในระดับที่แตกต่างกัน ขณะเดียวกันระดับของการเข้ามามีส่วนร่วมที่แตกต่างกันนี้อาจจะส่งผลทำให้อิทธิพลของการรับรู้บรรยากาศความคิดเห็นของสังคมมีขนาดของอิทธิพลที่แตกต่างกันไปด้วย

กรณีนี้ McClosky (1968: 256) ได้อธิบายไว้ว่า ลักษณะของประเด็นทางการเมืองสามารถกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่แตกต่างกัน โดยเขาได้แบ่งลักษณะประเด็นทางการเมืองออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ประเด็นเกี่ยวกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ (*position issue*) และประเด็นที่เกี่ยวกับรูปแบบหรือ โวหาร (*style issue*) กล่าวคือ ประเด็น *position issue* จะเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น สวัสดิการสังคม ค่าจ้างขั้นต่ำ เป็นต้น ซึ่งประเด็นดังกล่าวประชาชนสามารถเข้าใจได้ง่ายและเห็นผลกระทบต่อตนเองได้ชัดเจน ขณะที่ *style issue* เป็นประเด็นทางการเมืองที่เกี่ยวกับสไตล์หรือ โวหาร เช่น สิทธิเสรีภาพ นโยบายต่างประเทศ ฯลฯ ซึ่งประเด็นเหล่านี้เป็นเรื่องที่มีลักษณะซับซ้อน เป็นนามธรรมและเป็นเรื่องที่ไกลตัวประชาชน

ลักษณะของประเด็นที่ McClosky ได้กล่าวไว้ข้างต้นอาจจะนำมาใช้อธิบายลักษณะของอิทธิพลของบรรยากาศความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมที่มีขนาดไม่เท่ากันได้ ดังนี้

จากการวิเคราะห์ประเด็นสาธารณะในสื่อหนังสือพิมพ์ พบว่าในประเด็นสาธารณะเรื่องกฎอัยการศึก (ซึ่งมีค่าอิทธิพลสูงสุด -1.68) พบว่า ประเด็นนี้มีองค์ประกอบของประเด็นเป็นแบบ style issue ซึ่งเป็นประเด็นที่มีลักษณะเป็นนามธรรมสูง ดังนั้น จึงอาจจะทำให้ประเด็นนี้สร้างแรงกระตุ้นที่จะทำให้คนเข้ามามีส่วนร่วมหรือแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้น้อยลงและอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้บรรยากาศความคิดเห็นของสังคมเข้ามามีบทบาทในการที่คนจะตัดสินใจแสดงความคิดเห็นออกมาได้มากขึ้น

ขณะที่ประเด็นการเสนอให้มีการยกเลิกหยาบนดินและการใช้แนวทางสันติวิธีฯ (ซึ่งเป็น 2 ประเด็นที่มีค่าอิทธิพลต่ำสุด คือ -0.095 และ -0.088) เป็นประเด็นที่มีองค์ประกอบแบบ position issue ซึ่งเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง ประเด็นนี้จึงอาจจะสร้างแรงกระตุ้นให้คนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ได้มากกว่า ดังนั้น อิทธิพลของบรรยากาศความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมจึงอาจจะเกิดขึ้นได้น้อยลง

กล่าวโดยสรุป ถ้าหากประเด็นนั้นเป็นเรื่องที่เป็นนามธรรมหรือไกลตัว ก็จะทำให้คนไม่สนใจและไม่ติดตามข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นเหล่านั้น จึงทำให้ความคิดเห็นส่วนใหญ่เข้ามามีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเหล่านี้ แต่ถ้าหากประเด็นสาธารณะนั้นเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อตัวคนโดยตรง คนนั้นก็จะมีความสนใจและติดตามข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนั้น ตลอดจนมีทัศนคติบางอย่างเกี่ยวกับเรื่องนั้นด้วย ดังนั้น อิทธิพลความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในสังคมจึงอาจจะมีผลกระทบต่อคนน้อยลงไป

ดังนั้น ผลการศึกษาครั้งนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่า นอกเหนือจากองค์ประกอบของจริยธรรมที่ต้องแทรกอยู่ในประเด็นสาธารณะตามที่ Noelle-Neumann กล่าวไว้ ปัจจัยที่ทำให้ระดับของอิทธิพลของบรรยากาศความคิดเห็นมีมากขึ้นหรือน้อยลงต้องพิจารณาจากองค์ประกอบเรื่องของผลกระทบที่มีต่อตัวปัจเจกบุคคลประกอบด้วย

1.4 ความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมประชาธิปไตย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ตัวแปรความสนใจทางการเมืองและตัวแปรความอดกลั้นทางการเมือง (ซึ่งอยู่ในกลุ่มตัวแปรความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมประชาธิปไตย) มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะ

แสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแปรความสนใจทางการเมืองเป็นตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลทางตรงต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะมากกว่าตัวแปรอื่นๆ และยังพบว่าเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะได้ในทุกประเด็น ซึ่งผลลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมา (Lasorsa, 1991: 138; Seungchan Yang, 1997)

ความสนใจทางการเมืองจะเป็นตัวกระตุ้นให้คนมีการติดตามการเมืองและกิจการสาธารณะจากสื่อสารมวลชนอยู่เสมอ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประกอบการตัดสินใจในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองในระดับต่างๆ (ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ, 2547: 157) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คนที่มีความสนใจทางการเมืองในระดับสูงมักจะถูกแรงกระตุ้นให้ตัวเองได้ลงมือทำหรือมีส่วนร่วมในการเมืองในระดับใดระดับหนึ่งอยู่เสมอ เช่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ที่ตัวแปรดังกล่าวอาจเป็นตัวที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นของปัจเจกบุคคลมากที่สุด

นอกจากนั้น ข้อมูลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น ด้วยโปรแกรมลิสมัล และการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายทาง พบว่า ตัวแปรความสนใจทางการเมืองและการรับรู้ว่าคุณภาพการปกครองมีความเห็นไม่สอดคล้องๆ มีอิทธิพลร่วมกันต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นได้ กล่าวคือ ในกลุ่มที่มีความเห็นไม่สอดคล้องมาก คนที่มีความสนใจทางการเมืองสูงมีความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะมากกว่าในกลุ่มคนที่มีความสนใจทางการเมืองต่ำ

ขณะเดียวกัน การศึกษาครั้งนี้กลับพบผลที่แย้งกับงานวิจัยที่ผ่านมา ซึ่งส่วนใหญ่มักพบว่าความมีประสิทธิภาพทางการเมืองของตนเองสามารถอธิบายความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นข้อโต้แย้งได้ (Huiping Huang, 2005: 339; Lasorsa, 1991: 138) แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้วิจัยนำเอาตัวแปรดังกล่าวไปทดสอบความแปรปรวนร่วมกับตัวแปรการรับรู้ว่าคุณภาพการปกครองไม่สอดคล้องๆ ก็พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีอิทธิพลร่วมต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะได้ กล่าวคือ ความมีประสิทธิภาพทางการเมืองจะส่งอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นได้ ก็ต่อเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เกิดความไม่สอดคล้องทางความเห็นๆ

นอกจากนั้น การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า ความอดกลั้นทางการเมืองเป็นตัวแปรใหม่ที่สามารถพยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นได้ ความอดกลั้นทางการเมืองเป็นความเต็มใจที่จะยอมให้บุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากความคิดเห็นของตัวเองได้มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นเหล่านั้นออกมา ซึ่งสังคมที่ประชาชนมีความอดกลั้นทางการเมืองในระดับที่สูงก็มีแนวโน้ม

โน้มนำที่จะสนับสนุนบรรทัดฐานและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของประชาธิปไตยมากกว่าสังคมที่ประชาชนมีความอดกลั้นในระดับต่ำ (Guerin and Pelletier, 2000) ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าสังคมไทย (ซึ่งสะท้อนผ่านการตอบของกลุ่มตัวอย่าง) มีความอดกลั้นทางการเมืองอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อนำแนวคิดนี้มาศึกษาร่วมกับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นกลับเกิดปัญหาบางประการ กล่าวคือ ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ความอดกลั้นทางการเมืองเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในทางลบ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งยังคนมีความอดกลั้นน้อยเพียงไร ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นก็มีมากขึ้น ลักษณะเช่นนี้แม้ว่าจะเป็นไปตามหลักของตรรกะ แต่นัยยะของข้อค้นพบนี้กลับขัดกับหลักการของประชาธิปไตย เพราะว่าการที่คนที่มีความอดกลั้นทางการเมืองต่ำ ย่อมจะมีแนวโน้มที่จะเปิดโอกาสหรือยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างได้น้อย แม้ตัวเองจะเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นออกมามาก แต่ก็เป็นการพูดที่อาจจะไม่เปิดโอกาสให้คนอื่นได้แสดงความคิดเห็นของตัวเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าแม้ว่าความอดกลั้นทางการเมืองจะเป็นแนวคิดถึงที่สะท้อนให้เห็นความเป็นประชาธิปไตย แต่ก็ไม่เหมาะสมกับการนำมาศึกษาการก่อตัวของสาธารณมติตามทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเงียบ

1.5 ตัวแปรลักษณะทางประชากร

Noelle-Neumann กล่าวไว้ในทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเงียบไว้ว่า ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นของปัจเจกบุคคลจะขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคม แต่อย่างไรก็ตามอิทธิพลของความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมจะมีมากหรือน้อยในระดับใดก็ขึ้นอยู่กับลักษณะทางประชากร คือ อายุ, เพศ, การศึกษา, รายได้ และภูมิภาคด้วยเช่นกัน การศึกษาค้นคว้าพบว่า อายุและภูมิภาค เป็นตัวแปรทางประชากรศาสตร์เพียง 2 ตัวเท่านั้นที่สามารถพยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะได้

แม้ว่าจะเป็นเพียง 2 ตัวแปร แต่ตัวแปรดังกล่าวก็สะท้อนความน่าสนใจบางประการของสังคมไทย เมื่อนำไปตัวแปรดังกล่าวไปพิจารณาเชื่อมโยงกับตัวแปรความมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะจะพบความน่าสนใจบางประการ กล่าวคือ ตัวแปรอายุเป็นตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็น ในประเด็นการขอกลับเข้าประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและประเด็นการใช้แนวทางสันติวิธีในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้(ถ้าความสัมพันธ์เป็นลบ) ขณะที่อายุเป็นตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นการเสนอกเลิกหอยบินดิน (ถ้าความสัมพันธ์เป็นบวก) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นลักษณะสำคัญของสังคมไทย ดังนี้

1.5.1 ยิ่งคนที่อายุน้อย ก็จะมีใจแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ขณะที่คนที่มีอายุมากขึ้นมีแนวโน้มที่เต็มใจแสดงความคิดเห็นน้อยลง ซึ่งลักษณะที่พบในสังคมไทยครั้งนี้เป็นลักษณะเดียวกับที่ Noelle-Neumann (1974: 46-47) พบในสังคมตะวันตก ข้อมูลที่ดังกล่าวจึงอาจจะเป็นตัวบ่งชี้ได้ว่าแนวโน้มของสังคมไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เด็กมักจะไม่นกล้าพูดหรือกล้าแสดงความคิดเห็น ข้อมูลการศึกษาครั้งนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่าแนวโน้มที่กลุ่มอายุน้อยในสังคมไทยจะมีใจแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะมีมากขึ้นกว่ากลุ่มคนที่มีอายุมากกว่า

1.5.2 ประเด็นที่กลุ่มที่อายุน้อยลง เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมือง โดยเฉพาะประเด็นที่มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ขณะที่ประเด็นเรื่องหอบบดิน ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมน้อยกว่า ประเด็นสาธารณะ 2 ประเด็นแรก แต่อาจจะกระทบต่อตัวบุคคลมากกว่า ลักษณะเช่นนี้อาจบอกได้ว่า กลุ่มคนที่มีอายุน้อยอาจจะกล้าแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เป็นเรื่องของส่วนรวมมากกว่า กลุ่มคนที่มีอายุมากกว่า ซึ่งอาจจะสนใจเฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบต่อตนเองโดยตรง

ส่วนตัวแปรภูมิภาคสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับตัวแปรความมีส่วนร่วมเกี่ยวกับประเด็นสาธารณะอย่างชัดเจน กล่าวคือจากข้อมูลบ่งชี้ว่า ตัวแปรภูมิภาคสามารถพยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นการใช้แนวทางสันติวิธีในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และประเด็นการยกเลิกกฏอัยการศึก ซึ่งเมื่อย้อนกลับไปดูว่าภูมิภาคใดที่สามารถพยากรณ์ประเด็นดังกล่าวได้ พบว่า ค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติของทั้ง 2 ประเด็น คือ ภาคใต้ ขณะที่ภูมิภาคอื่นๆ ไม่พบนัยยะสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริง จะพบว่า ภาคใต้มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นการใช้แนวทางสันติวิธีในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดได้มากที่สุด ขณะที่การยกเลิกกฏอัยการศึกมีผลกระทบต่อคนภาคใต้ในแง่ที่เป็นกฎหมายจำกัดสิทธิการดำเนินการทางการเมืองและความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งภาคใต้ถือว่าเป็นภูมิภาคที่มีความกระตือรือร้นทางการเมืองและมีความสนใจทางการเมืองมากที่สุด (ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณและเทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, 2542: 160)

สำหรับตัวแปรเพศ การศึกษา รายได้และอาชีพไม่ใช่ตัวแปรที่สามารถทำนายความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในสังคมได้นั้น อาจจะเป็นเพราะว่าตัวแปรดังกล่าวอาจจะไม่ใช่ปัจจัยหลักหรือปัจจัยที่มีความสำคัญเพียงพอต่อการไปกำหนดความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นของคนไทย ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นของคนไทยอาจจะขึ้นกับปัจจัยอื่นๆ เช่นตัวแปรลักษณะทางวัฒนธรรม หรือตัวแปรความมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย ซึ่งจะได้มีการอภิปรายต่อไป

2. กลไกทางจิตวิทยา ในฐานะเป็นตัวแปรทางวัฒนธรรมที่ใช้อธิบายอิทธิพลของความคิด เห็นส่วนใหญ่ของสังคม

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะได้อภิปรายผลในประเด็นเรื่องของแนวคิดทางด้านวัฒนธรรมและกลไกทางจิตวิทยาาร่วมกัน เนื่องจากผลการศึกษาได้ชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงของตัวแปรทั้ง 2 กลุ่ม

Elizabeth Noelle-Neumann (Noelle-Neumann, 1984: 6; 1991: 260) ได้ชี้ให้เห็นถึงกลไกสำคัญที่ทำให้บรรยากาศความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมสามารถมีอิทธิพลกดดันให้ปัจเจกบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างออกไปไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นออกมาในที่สาธารณะ ก็เนื่องมาจากมนุษย์มีธรรมชาติทางสังคมอย่างหนึ่งก็คือความกลัวการ โดดเดี่ยว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งความกลัวการ โดดเดี่ยวมีความสัมพันธ์ในทางลบกับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นข้อโต้แย้ง แต่สำหรับการศึกษารุ่นนี้กลับพบผลในลักษณะเดียวกับงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่พบข้อมูลแย้งกับข้อสันนิษฐานของทฤษฎี (Sei-Hill Kim, Miejeong Han and Vicente Berdayes, 2004: 54; Huiping Huang, 2005: 336) กล่าวคือ ความกลัวการ โดดเดี่ยวไม่ใช่กลไกที่สามารถพยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นข้อโต้แย้งทั้ง 4 ประเด็นตามที่ทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเงียบได้กล่าวไว้ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยครั้งนี้กลับพบผลที่น่าสนใจแตกต่างออกไปว่า ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง ซึ่งเป็นลักษณะเด่นทางวัฒนธรรมของสังคมไทย (Benedict, 1943 อ้างถึงในยศ สันตสมบัติ, 2544: 210; นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2546: 112-114) กลับเป็นกลไกหนึ่งที่สามารถอธิบายความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในสังคมไทยได้

ถ้าหากพิจารณาเปรียบเทียบความกลัวการ โดดเดี่ยวกับความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งจะพบว่าความกลัวทั้ง 2 ลักษณะต่างเป็นลักษณะทางจิตวิทยาอย่างหนึ่ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นความกลัวที่อยู่ภายใต้จิตสำนึกของมนุษย์ เพียงแต่ลักษณะความกลัวในแต่ละรูปแบบนี้อาจจะพบได้ในสภาพสังคมหรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ประเทศตะวันตกเป็นสังคมที่เน้นถึงสิทธิหรือความเท่าเทียมกันของปัจเจกบุคคล ดังนั้นเมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้น คนในสังคมแบบนี้จึงสามารถถกเถียงหรือพูดคุยในประเด็นที่เป็นข้อโต้แย้งหรือความขัดแย้งได้อย่างตรงไปตรงมา โดยที่แต่ละฝ่ายสามารถเผชิญหน้ากันและถกเถียงอภิปรายด้วยเหตุผล โดยไม่มีเรื่องของความเกรงใจเช่นเดียวกับวัฒนธรรมไทย ซึ่งการถกเถียงยุติลงต่างฝ่ายหันหน้ามาคุยกัน ได้ปกติเช่นเดิม

ขณะที่สังคมไทยเป็นสังคมที่นับถือผู้ใหญ่ และเป็นสังคมที่มีลักษณะที่มักจะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและการเผชิญหน้ากับผู้อื่น (Benedict, 1943 อ้างถึงในยศ สันตสมบัติ, 2544: 211) การที่ผู้น้อยจะแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาหรือแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับความเห็น

ของผู้ใหญ่จึงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม เพราะจะคล้ายกับว่าเด็กแสดงความก้าวร้าวกับผู้ใหญ่ ขณะเดียวกันถ้าหากเด็กมาได้เคียงผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ก็จะเกิดความรู้สึกอึดอัด เพราะการที่ผู้ใหญ่จะเคียงคอบก็จะดูไม่เหมาะสม เพราะจะดูเหมือนว่าผู้ใหญ่มานั่งทะเลาะกับเด็ก ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ดูไม่น่านับถือในสายตาของคนอื่น(นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2546: 112) ดังนั้น การพูดอย่างตรงไปตรงมาหรือการแสดงความคิดเห็นออกอย่างเปิดเผย จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยากในสังคมไทย เพราะเมื่อใดก็ตามการพูดอย่างตรงไปตรงมาจะก่อให้เกิดความไม่พอใจอีกฝ่ายหรือเกิดความขัดแย้งขึ้นมาแล้ว คนไทยมักจะหลีกเลี่ยง เพราะไม่ยอมมีปัญหา

ฉะนั้น แม้ว่าทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บจะได้อธิบายกลไกลักษณะธรรมชาติทางสังคมที่ทำให้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมสามารถมีอิทธิพลทำให้ปัจเจกบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างออกไปต้องถอนตัวออกจากการแสดงความคิดเห็นไป แต่ข้อมูลการศึกษาครั้งนี้ก็ได้ชี้ให้เห็นว่า ลักษณะธรรมชาติทางสังคมของมนุษย์ เช่น ความกลัวการ โดดเดี่ยว อาจจะไม่ใช้สิ่งสากลที่ใช้กับทุกสังคม หากแต่ธรรมชาติทางสังคมของมนุษย์ก็ตั้งขึ้นอยู่กับธรรมชาติหรือลักษณะเฉพาะของแต่ละสังคมด้วยเช่นกัน อย่างเช่น การศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยอาจจะมี ความกลัว เช่นกัน แต่เป็นความกลัวที่แตกต่างจากสังคมตะวันตก ข้อค้นพบครั้งนี้ อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่อธิบายได้ว่าทำไมทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บจึงให้ผลที่แตกต่างกันในแต่ละสังคมหรือแต่ละวัฒนธรรม

อย่างไรก็ตาม ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งก็ยังมีอิทธิพลค่อนข้างจำกัดในการอธิบายความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นของสังคมตามทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บ กล่าวคือ ข้อมูลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายทาง โดยเฉพาะจากกราฟ แสดงให้เห็นว่า ในกลุ่มที่มีการรับรู้ความไม่สอดคล้องๆ (ระดับน้อย) คนที่มีความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งในระดับสูงจะมีความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นน้อยกว่าคนที่มีความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งในระดับต่ำ แต่ผลเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม เมื่อพิจารณาในกลุ่มคนที่มีการรับรู้ความไม่สอดคล้องๆ มาก คนที่มีความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งระดับสูง จะมีความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นมากกว่าคนที่มีความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งในระดับต่ำ

ปรากฏการณ์ดังกล่าวอาจอธิบายได้ว่า เมื่อปัจเจกบุคคลรับรู้ว่ารระดับความแตกต่างของการรับรู้ความไม่สอดคล้องๆ ระหว่างตัวเองและคนส่วนใหญ่ของสังคมไม่แตกต่างกัน ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมไทยอาจจะเป็นตัวตัดสินใจหรือเป็นตัวยับยั้งที่ทำให้คนไม่แสดงความคิดเห็นออกมา เนื่องจากไม่ยอมมีเรื่องหรือมีปัญหา กับบุคคลรอบข้าง แต่เมื่อต้องอยู่ในสภาวะที่รับรู้ว่ามี ความไม่สอดคล้องๆ มาก มีความเป็นไปได้ว่า

ตัวแปรนี้อาจจะไม่สามารถยับยั้งการแสดงความคิดเห็นของคนได้ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งกันอย่างมากระหว่างความคิดเห็นของตนเองกับความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ ปัจเจกบุคคลก็จะเกิดความรู้สึกอึดอัดมากขึ้น จนอาจจะไปถึงจุดที่ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งไม่ใช่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการที่คนตัดสินใจแสดงความคิดเห็นอีกต่อไป กล่าวอีกนัยหนึ่ง เมื่อถึงสถานการณ์นี้ความอยากที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเองจะมีมากกว่าความกลัวที่จะต้องเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง

ลักษณะเช่นนี้อาจจะเทียบเคียงได้กับการศึกษาการใช้จุดจูงใจด้วยความกลัว (จุดจูงใจในทางลบ) ในสารเพื่อการโน้มน้าวใจ ซึ่งพบว่า หากมีการใช้จุดจูงใจด้วยความกลัวที่มากเกินไป ผู้รับสารก็จะเกิดการปฏิเสธสารนั้นไป แต่ถ้าหากมีการใช้ความกลัวในระดับที่ไม่มากเกินไป การโน้มน้าวใจก็จะเพื่อให้คนยอมรับก็จะเป็นไปได้ง่ายขึ้น (อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท, 2549)

กล่าวโดยสรุป ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง ซึ่งเป็นแรงขับในทางลบจะมีอิทธิพลร่วมกับการรับรู้ว่าตัวเองมีความเห็นไม่สอดคล้องๆ ต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นได้ในกรณีที่ความไม่สอดคล้องมีไม่มากนัก แต่เมื่อความไม่สอดคล้องๆ อยู่ในระดับมาก ตัวแปรดังกล่าวจะมีการผกผัน คนจะมีความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นน้อยลงไป หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งจะมีอิทธิพลต่อการเกิดปรากฏการณ์วงเกลียวแห่งความเจียบก็ต่อเมื่อปัจเจกบุคคลรับรู้ว่ามีความเห็นไม่สอดคล้องๆ ในระดับปกติ (ไม่มากนัก)

สาเหตุที่ตัวแปรวัฒนธรรมแบบปัจเจกชนนิยมและกลุ่มนิยมไม่สามารถทำนายความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นได้

ประเด็นต่อมาคือว่า ทำไมตัวแปรลักษณะทางวัฒนธรรมไม่สามารถพยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะทั้ง 4 ประเด็นได้ ข้อมูลเพียงบ่งชี้ได้เพียงว่า ลักษณะวัฒนธรรมแบบปัจเจกชนนิยม (โดยมีตัวบ่งชี้จากบุคลิกภาพแบบเป็นตัวของตัวเอง การสื่อสารแบบอิงบริบทน้อยและพฤติกรรมความขัดแย้งแบบควบคุม) มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในเกือบทุกประเด็นสาธารณะ ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้อาจจะชี้ให้เห็นได้ว่า ประเด็นการศึกษาลักษณะวัฒนธรรมแบบปัจเจกชนนิยมและกลุ่มนิยมกับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นจากงานวิจัยที่ผ่านมาอาจจะมีปัญหาบางประการ ดังที่ผู้วิจัยจะได้อภิปรายผลต่อไป

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมแบบปัจเจกชนนิยมและกลุ่มนิยมกับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นตามทฤษฎีทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บในงานวิจัยที่ผ่านมา แล้วมีการพบว่าไม่สามารถยืนยันผลตามสมมติฐานได้ชัดเจนนัก ประเด็นปัญหาหนึ่งที่ได้มีการพูดถึงกันมากก็คือ ระดับการวัดวัฒนธรรมในระดับมหภาคอาจจะไม่ได้ผลเท่ากับการวัดระดับวัฒนธรรมในระดับปัจเจกบุคคล อย่างไรก็ตามแม้ว่าในงานวิจัยต่อมาจะได้มีผู้วิจัยได้พยายามวัดลักษณะวัฒนธรรมในระดับปัจเจกชนนิยมด้วยเช่น แต่ผลการศึกษาก็ไม่สามารถยืนยันสมมติฐานได้เช่นเดิม (Lars Willnat, Waipeng Lee and Detenber, 2002, Huiping Huang, 2005) เช่นเดียวกันกับงานวิจัยครั้งนี้ที่ผู้วิจัยพยายามจะหาตัวบ่งชี้ใหม่ความเป็นวัฒนธรรมแบบปัจเจกชนนิยมและกลุ่มนิยม คือ ตัวแปรบุคลิกภาพ ตัวแปรลักษณะการสื่อสารและตัวแปรพฤติกรรมความขัดแย้ง แต่ผลการศึกษาก็พบเพียงในระดับความสัมพันธ์ แต่ตัวแปรดังกล่าวก็ยังไม่ใช่สิ่งที่สามารถพยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นได้

การที่ตัวแปรดังกล่าวไม่สามารถพยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นได้นั้นอาจจะเป็นเพราะว่าในแต่ละสังคมนั้นน่าจะมีลักษณะเฉพาะบางอย่างที่สามารถอธิบายความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นได้มากกว่าความเป็นปัจเจกชนนิยม เพราะการศึกษาที่ผ่านมาได้ใช้แนวคิดเรื่อง “ระดับการยอมตาม” ในวัฒนธรรมแบบปัจเจกชนนิยมและกลุ่มนิยมไปเป็นกรอบในการใช้อธิบายกับสังคมต่างๆ ว่าถ้าสังคมใดมีลักษณะเป็นปัจเจกชนนิยมมากก็จะมีระดับการยอมตามน้อย แต่ถ้าสังคมใดเป็นแบบกลุ่มนิยมสูงก็จะมีระดับการยอมตามมาก กล่าวสั้นๆ ก็คือ งานวิจัยที่ผ่านมาได้ใช้แนวคิด เรื่อง “การยอมตาม” มาเป็นเงื่อนไขเดียวในการอธิบายความเต็มใจที่ผ่านมา

แต่อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ถูกมองข้ามไปก็คือว่า แม้คนในสองสังคมจะมีวัฒนธรรมแบบปัจเจกชนนิยมเหมือนกัน เช่นสังคมไทยกับสังคมอเมริกัน แต่เนื้อหาความเป็นปัจเจกชนนิยมของคนในสองวัฒนธรรมก็แตกต่างกัน กล่าวคือ คนในสังคมอเมริกันเป็นปัจเจกชนนิยม แต่เป็นปัจเจกชนนิยมที่เน้นสิทธิปกป้องเสรีภาพของปัจเจกบุคคล และแสดงออกถึงการปกป้องสิทธิเสรีภาพนั้นด้วยวิธีการต่างๆ ขณะที่ปัจเจกชนในวัฒนธรรมไทยเป็นแบบที่คิดถึงตัวเองเป็นหลัก แต่มักจะไม่ปกป้องสิทธิของตัวเอง เพราะว่าอะไรก็ตามถ้าจะก่อให้เกิดปัญหาหรือให้เกิดความขัดแย้งก็มักจะหลีกเลี่ยง นอกจากนั้นยังมีพันธะรับผิดชอบต่อส่วนรวมในระดับต่ำ ลักษณะเช่นนี้จึงทำให้เห็นว่ารูปแบบวัฒนธรรมแบบปัจเจกชนนิยมและกลุ่มนิยม ซึ่งเคยถูกนำไปทดสอบแบบกว้างๆ ในแต่ละสังคมอาจจะไม่ใช่คำอธิบายที่เพียงพอ ผู้วิจัยจำเป็นต้องหา “เงื่อนไข” ซึ่งเกิดขึ้นในแต่ละเฉพาะสังคมมาเพื่อใช้เป็นคำอธิบาย ซึ่งอาจจะไม่เหมือนกันในแต่ละสังคม ในงานวิจัยซึ่งประเด็นนี้อาจจะเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้งานวิจัยที่ผ่านมา ดังเช่นตัวแปรความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งที่พบในการศึกษานี้ ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะทางจิตวิทยาอย่างหนึ่งที่พบได้ในวัฒนธรรมไทย

อาจจะสะท้อนให้เห็นว่าตัวแปรลักษณะทางจิตวิทยาอาจจะเป็นกลไกหนึ่งที่ใช้อธิบายทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บในแต่ละสังคมได้ ดังนั้น การศึกษาทฤษฎีนี้ในแต่ละวัฒนธรรม ผู้ศึกษาจึงไม่ควรมุ่งศึกษาเฉพาะรูปแบบทางวัฒนธรรมหรือภาพระดับสังคม หากแต่ต้องเจาะลงไปถึงมิติเชิงจิตวิทยาของวัฒนธรรมนั้นๆ ด้วย

3. อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมและความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะในสังคมไทย

ทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของสื่อมวลชนอย่างมาก เนื่องจากสื่อมวลชนถือว่ามีผลสำคัญอย่างยิ่งในการรับรู้บรรยากาศความคิดเห็นของคนในสังคม (Noelle-Neumann, 1974: 51; 1991: 276) กล่าวคือ สื่อมวลชนสามารถสร้างความรู้สึกให้กับคนได้ว่าความคิดเห็นใดเป็นความคิดเห็นหลักหรือมีแนวโน้มที่จะได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชนในอนาคต ซึ่งการรับรู้ความคิดเห็นดังกล่าวจะส่งผลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นของปัจเจก-บุคคลต่อไป โดยคนที่รับรู้ว่าตนเองมีความคิดเห็นสอดคล้องกับความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมก็จะมีแนวโน้มที่จะแสดงความคิดเห็นออกมาด้วยความเชื่อมั่น ขณะที่คนที่รับรู้ว่าความคิดเห็นของตนเองเป็นเสียงส่วนน้อย คนนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะเจ็บเสียดลงไป ความแตกต่างในการแสดงความคิดเห็นดังกล่าวได้ก่อให้เกิด “วงเกลียว” ซึ่งทำให้มุมมองหรือความคิดเห็นหนึ่งกลายเป็นความคิดเห็นกระแสหลัก ในขณะที่ทำให้ความเห็นอื่นๆ หายไปจากเวทีสาธารณะ

อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้กลับพบในลักษณะเช่นเดียวกับงานวิจัยจำนวนหนึ่ง (Rimmer and Howard, 1990: 47; Gonzenbach and Stevenson, 1994: 3; Lars Willnat, Waipeng Lee and Detenber, 2002: 404-406) ที่ยังไม่สามารถยืนยันบทบาทของสื่อมวลชนตามทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บได้ชัดเจนนัก กล่าวคือในการทดสอบทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บใน 4 ประเด็นสาธารณะ คือประเด็นสาธารณะเรื่องการใช้นโยบายสันติวิธีเพื่อแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ประเด็นสาธารณะเรื่องการเสนอให้ยกเลิกห้วยบนดิน ประเด็นสาธารณะเรื่องการเสนอยกเลิกกฎอัยการศึกและประเด็นสาธารณะเรื่องการขอลดโทษของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ผลการศึกษาพบว่า สื่อมวลชนไม่มีอิทธิพลต่อการประเมินการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมและไม่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจในการแสดงความคิดเห็น ยกเว้นประเด็นการเสนอให้ยกเลิกห้วยบนดินเพียงประเด็นเดียวที่สื่อมวลชนมีอิทธิพลโดยตรงต่อความเต็มใจในการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะที่พบในการศึกษาครั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ 2 ประเด็น ดังนี้

3.1 สาเหตุที่การเปิดรับสื่อไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้บรรยากาศความคิดเห็นของสังคม

แม้ว่าการศึกษาค้างนี้จะไม่พบอิทธิพลของการเปิดรับสื่อที่มีต่อการรับรู้บรรยากาศความคิดเห็นของสังคม แต่กระนั้นการศึกษาค้างนี้ก็พบข้อมูลที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนทุกประเภทกับการรับรู้บรรยากาศความคิดเห็นของสังคมอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติในทุกประเด็นสาธารณะ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเชื่อมโยงของตัวแปรทั้งสองว่ามีความเกี่ยวข้องไปในทิศทางเดียวกัน และเมื่อพิจารณาข้อมูลการรับรู้บรรยากาศความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ในสังคมกับการวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อหนังสือพิมพ์ (ดูรายละเอียดในหน้า 126 - 128) พบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมไปในทิศทางเดียวกับจุดยืนของสื่อที่มีต่อประเด็นสาธารณะทั้ง 4 ประเด็น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างกับเนื้อหาของสื่อที่สะท้อนออกมาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่สาเหตุที่ทำให้การเปิดรับสื่อไม่สามารถพยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นได้นั้น อาจอธิบายได้ดังนี้

ในการสำรวจหรือประเมินบรรยากาศความคิดเห็นของสังคมนั้น ปัจเจกบุคคลอาจเลือกประเมินได้จาก 2 แหล่ง คือแหล่งข้อมูลโดยตรงและแหล่งข้อมูลทางอ้อม (Shamir, 1995: 24-53) ดังนี้

1) แหล่งข้อมูลโดยตรง หมายถึง การที่คนจะประเมินบรรยากาศความคิดเห็นผ่านทาง การสังเกตโดยตรงจากบุคคลอื่นๆ ที่อยู่รอบตัว เช่นการมีส่วนร่วมในระดับต่างๆ อาทิ การพูดคุยหรืออภิปรายในประเด็นสาธารณะต่างๆ การเข้าร่วมประท้วง การสวมเสื้อหรือติดเข็มกลัดพรรคการเมือง เป็นต้น

2) แหล่งข้อมูลทางอ้อม หมายถึง การที่คนประเมินบรรยากาศความคิดเห็นทางอ้อมผ่านทาง การนำเสนอข่าวของในประเด็นต่างๆ กรณีนี้สื่อมวลชนจะเป็นเสมือนปรอทที่ชี้วัดความคิดเห็นของสังคม โดยสื่อมวลชนจะนำเสนอข้อมูลเพื่อชี้แนะว่าความคิดเห็นใดที่ได้รับการสนับสนุนจากสังคมและแนวโน้มความคิดเห็นในอนาคตจะเป็นไปในทิศทางใด

นอกจากนั้น ยังมีข้อนำสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ ปัจจุบันมีสื่อใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต (รวมถึงการตั้งกระทู้แสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะต่างๆ ตาม web site) สื่อเดลิเวอรี่ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม โทรทัศน์และวิทยุชุมชน ซึ่งสื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่ยังไม่เกิดขึ้นในช่วงที่ Noelle-Neumann ศึกษาทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเงียบ ดังนั้น จึงอาจมีความเป็นไปได้ที่กลุ่มตัวอย่างอาจใช้สื่อใหม่เหล่านี้เป็นแหล่งในการประเมินความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคม ซึ่ง

ในโลกปัจจุบันสื่อเก่าอาจจะไม่ใช่แหล่งที่ปัจเจกบุคคลใช้ในการประเมินความคิดเห็นของสังคมมากเท่ากับในยุคที่ผ่านมา

ดังนั้น ถ้าหากนำแนวคิดดังกล่าวมาอธิบายกับผลการศึกษารั้วนี้ จึงอาจเป็นไปได้ว่าแหล่งข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการประเมินบรรยากาศความคิดเห็นของสังคมอาจจะไม่ได้มาจากสื่อสารมวลชนเพียงด้านเดียว แต่อาจเป็นการประเมินที่มาจากแหล่งข้อมูลทางตรงประกอบกันกับแหล่งข้อมูลจากสื่อมวลชนด้วย ลักษณะเช่นนี้จึงอาจจะเป็นเหตุผลที่ทำให้ค่าทางสถิติไม่มากพอที่จะสามารถพยากรณ์อิทธิพลของการเปิดรับสื่อสารมวลชนได้

3.2 สาเหตุที่การเปิดรับสื่อมวลชนไม่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจในการแสดงความคิดเห็น

เช่นเดียวกับข้อ 3.1 แม้ว่าการศึกษารั้วนี้จะพบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนก็ยังไม่สามารถพยากรณ์ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นได้เช่นกัน ยกเว้นประเด็นสาธารณะเรื่องการเสนอให้ยกเลิกห้วยบนดินที่มีอิทธิพลทางตรง และประเด็นสาธารณะเรื่องการขอกลับประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความเต็มใจในการแสดงความคิดเห็น แต่ผลการศึกษาก็ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนทุกประเภทกับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติในทุกประเด็นสาธารณะ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเปิดรับสื่อมวลชนมีความเชื่อมโยงกับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ผลดังกล่าวอาจอธิบายได้ ดังนี้

3.2.1 ระดับความมีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะ

เมื่อพิจารณาจากความมีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะ จะพบว่า ประเด็นการใช้แนวทางสันติวิธี และการยกเลิกกฏอัยการศึกเป็นสองประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในระดับมาก ขณะที่ความสนใจในการขอกลับเข้าประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและการเสนอยกเลิกห้วยบนดินอยู่ในระดับปานกลาง(ดูรายละเอียดในหน้า 119) จึงอาจมีความเป็นไปได้ว่าเมื่อคนมีความสนใจในประเด็นดังกล่าวไม่มากพอ ก็อาจจะทำให้ตนเองมีการติดตามข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นสาธารณะดังกล่าวน้อยจนอาจมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะประเมินบรรยากาศความคิดเห็นของสังคมและแสดงความคิดเห็นได้โดยไม่ต้องใช้สื่อมวลชนได้ ขณะที่เมื่อเปรียบเทียบกับประเด็นสาธารณะใน 2 ประเด็นแรก ซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในระดับมาก ซึ่งน่าจะทำให้กลุ่มตัวอย่างมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะดังกล่าวมากพอ รวมถึงมีทัศนคติบางอย่างเกี่ยวกับ

ประเด็นสาธารณะนี้พร้อมอยู่แล้ว กรณีเช่นนี้จึงอาจทำให้สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะดังกล่าว

3.2.2 ความสอดคล้องของสื่อในการนำเสนอประเด็นสาธารณะ

จากการวิเคราะห์การนำเสนอข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์ในกรณีประเด็นสาธารณะเรื่องการเสนอให้ยกเลิกห้วยบนดินจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า สื่อหนังสือพิมพ์มีการแสดงจุดยืนทั้งสนับสนุนและคัดค้านการยกเลิกห้วยบนดิน โดยมีการแบ่งฝ่ายอย่างชัดเจน กรณีนี้จึงอาจจะทำให้เกิดความไม่แน่ใจในบรรยากาศความคิดเห็นของคนในสังคม จึงจำเป็นต้องมีการใช้สื่อมวลชนเข้ามามีบทบาทในการประเมินเพื่อให้เกิดความแน่ใจ ส่วนกรณีของการนำเสนอข่าวในประเด็นสาธารณะอีก 3 ประเด็นมีความแตกต่างกัน เนื่องจากสื่อหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับต่างมีจุดยืนไปในทิศทางเดียวกันอย่างชัดเจน ลักษณะเช่นนี้อาจจะทำให้คนใช้สื่อมวลชนเป็นเพียงแค่แหล่งอ้างอิงในการประเมินบรรยากาศความคิดเห็นของสังคมเพียงเล็กน้อย เนื่องจากบรรยากาศความคิดเห็นของสังคมมีความชัดเจนอยู่แล้ว ดังนั้น กรณีเช่นนี้ปัจจัยอื่นๆ จึงอาจจะมีบทบาทมากกว่าในการที่คนจะใช้ในการตัดสินใจแสดงความคิดเห็นอย่างเช่นกรณีการใช้แนวทางสันติวิธีฯ การเสนอยกเลิกกฎหมายการศึกษา และการขอกลับเข้าประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรความสนใจทางการเมือง ความสนใจในประเด็นสาธารณะและการรับรู้ผลกระทบที่มีต่อตนเอง เป็น 3 ตัวแปรหลักที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นมากที่สุด ดังนั้น จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า สื่อมวลชนอาจจะทำหน้าที่เป็นแหล่งอ้างอิงในการให้คนประเมินบรรยากาศ แต่จะไม่มีผลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในกรณีที่สื่ออื่นแสดงจุดยืนไปในทิศทางเดียวกันอย่างชัดเจน แต่ถ้าหากสื่ออื่นนั้นมีการแสดงจุดยืนที่แตกต่างกันหรือไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กรณีนี้อาจจะทำให้สื่อเข้ามามีบทบาท เพราะคนอาจจะเริ่มไม่แน่ใจในบรรยากาศความคิดเห็นของสังคม จึงอาจจะต้องใช้การเปิดรับสื่อเป็นแหล่งอ้างอิงหรือเป็นปัจจัยที่บอกว่าจะแสดงความคิดเห็นหรือไม่

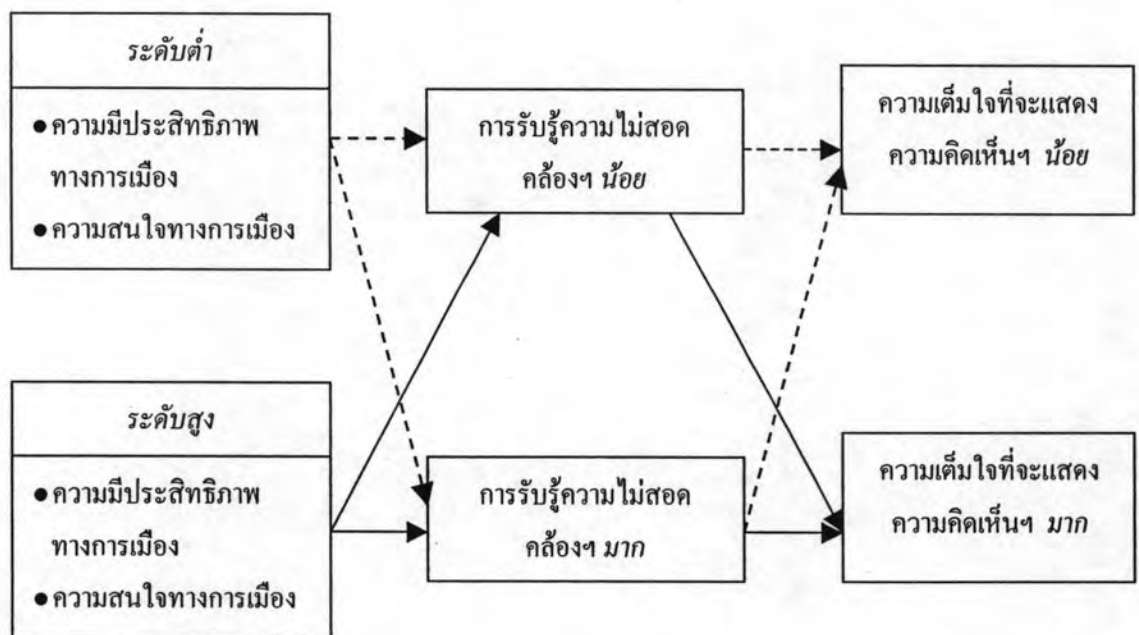
แบบจำลองของตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วมกับการรับรู้ว่าตนเองมีความไม่สอดคล้องๆ ต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นของคนไทย

จากผลการศึกษาและการอภิปรายผลในข้างต้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสร้างแบบจำลองของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะในสังคมไทย โดยแบบจำลองจะแยกเป็น 2 ส่วน ในส่วนแรกนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอแบบจำลองแสดงอิทธิพลร่วมของตัวแปรความสนใจในประเด็นสาธารณะ ความมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความสนใจ

ทางการเมือง และความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง ที่มีต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะ เพื่อให้เห็นภาพว่า การศึกษาครั้งนี้ได้ขยายแนวคิดของทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บอย่างไร โดยในส่วนแรกได้นำเสนอเป็น 2 แบบจำลอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น เนื่องจากว่ามีตัวแปร 2 ตัวแปรที่ไม่เป็นไปตามข้อสันนิษฐาน

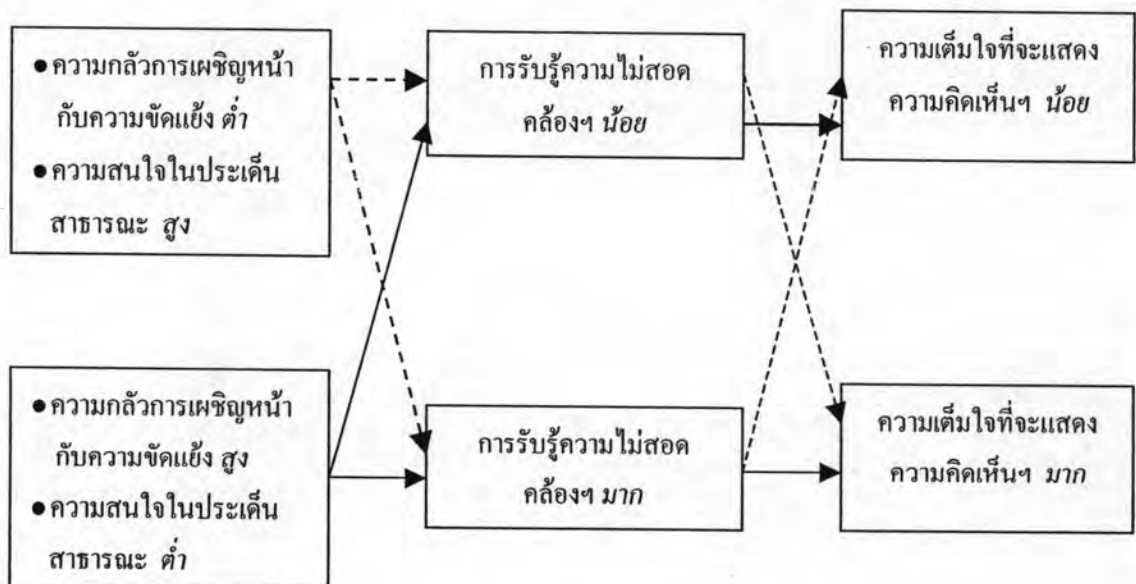
ในแบบจำลองสุดท้ายนั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นภาพรวมทั้งหมดของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะของสังคมไทย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การก่อตัวของสาธารณมติตามทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บของ Elizabeth Noelle-Neumann โดยผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์โครงสร้างเชิงเส้น และการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายทาง ซึ่งเป็นข้อมูลที่วิเคราะห์ประเด็นสาธารณะในภาพรวมมาเป็นข้อมูลหลักในการสร้างแบบจำลองครั้งนี้ แบบจำลองทั้ง 2 ส่วน มีดังต่อไปนี้

ภาพที่ 11 แสดงอิทธิพลร่วมระหว่างความมีประสิทธิภาพทางการเมือง / ความสนใจทางการเมือง และการรับรู้ว่ามีคามไม่สอดคล้องๆ ที่มีต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะ

จากภาพที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรความมีประสิทธิภาพทางการเมือง / ความสนใจทางการเมือง และการรับรู้ว่ามีทัศนคติไม่สอดคล้องๆ มีอิทธิพลร่วมกันต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะ กล่าวคือ เมื่ออยู่ในกลุ่มที่มีการรับรู้ว่ามีทัศนคติไม่สอดคล้อง และมีความเห็นไม่สอดคล้องๆ มาก คนที่มีประสิทธิภาพทางการเมือง และมีความสนใจทางการเมืองในระดับสูงจะมีความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะมากกว่าคนที่มีความเห็นไม่สอดคล้องๆ มาก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งตัวแปรทั้งคู่สามารถลดอิทธิพลการเกิดปรากฏการณ์วงเกลียวแห่งความเงียบได้

ภาพที่ 12 แบบจำลองอิทธิพลร่วมระหว่างความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง / ความสนใจในประเด็นสาธารณะ และการรับรู้ว่ามีทัศนคติไม่สอดคล้องๆ ที่มีต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะ

จากภาพที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง / ความสนใจในประเด็นสาธารณะ และการรับรู้ว่ามีทัศนคติไม่สอดคล้องๆ มีอิทธิพลร่วมกันต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะ แต่เป็นไปในลักษณะผกผัน กล่าวคือ เมื่ออยู่ในกลุ่มที่มีการรับรู้ว่ามีทัศนคติไม่สอดคล้อง คนที่มีความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งสูง และคนที่มีความสนใจในประเด็นสาธารณะในระดับต่ำ จะมีความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นน้อยกว่าคนที่มีความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งในระดับต่ำ และมีความสนใจในประเด็นสาธารณะในระดับสูง (เป็นไปตามข้อสันนิษฐาน) แต่ลักษณะดังกล่าวจะผกผันกันในกลุ่มที่รับรู้ว่ามีทัศนคติไม่สอดคล้องมาก กล่าวคือ คนที่มีความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งในระดับสูง และคนที่มีความ

ความสนใจในประเด็นสาธารณะในระดับต่ำจะมีความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในระดับที่มากกว่า คนที่มีความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งในระดับต่ำ และคนที่มีความสนใจในประเด็นสาธารณะในระดับสูง (ไม่เป็นไปตามข้อสันนิษฐาน) หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่ง เมื่อพิจารณาในกลุ่มที่รับรู้ว่าจะมีความไม่สอดคล้องๆ มาก ความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นของคนที่มีความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งระดับต่ำ และคนที่มีความสนใจในประเด็นสาธารณะในระดับสูง ลดลงไป (ลักษณะดังกล่าวผู้วิจัยได้อภิปรายถึงสาเหตุการเกิดปรากฏการณ์ดังกล่าวไว้แล้ว)

กล่าวโดยสรุป ตัวแปรใหม่ที่ผู้วิจัยค้นพบในครั้งนี้ อาจนำมาอธิบายการเกิดปรากฏการณ์วงเกลียวแห่งความเงียบได้ 2 กลุ่ม คือ ความมีประสิทธิภาพทางการเมือง และความสนใจทางการเมืองสามารถลดอิทธิพลต่อการเกิดปรากฏการณ์แห่งความเงียบได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง มีส่วนทำให้อิทธิพลของบรรยากาศความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในสังคมลดลง ขณะที่ตัวแปรความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง และความสนใจในประเด็นสาธารณะ ลดอิทธิพลปรากฏการณ์วงเกลียวแห่งความเงียบได้ ก็ต่อเมื่อปัจเจกบุคคลรับรู้ว่าจะมีความเห็นไม่สอดคล้องๆ ในระดับปกติ

แบบจำลองของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นของคนไทย

จากผลการทดสอบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น และการทดสอบความแปรปรวนหลายทางในประเด็นสาธารณะ โดยรวม ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูลเสนอแบบจำลองการก่อตัวของสาธารณมติของสังคมไทย ตามทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเงียบ ดังนี้

บรรยากาศความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ของสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งการรับรู้ที่ตัวเองมีความคิดเห็น ไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมมีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นของปัจเจกบุคคลในสังคมไทยได้ ซึ่งเป็นไปตามข้อสันนิษฐานของ Noelle-Neumann ขณะที่ตัวแปรความกลัวการโคดเคี้ยวไม่เป็นไปตามข้อสันนิษฐานของทฤษฎี อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบว่า ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง ซึ่งเป็นลักษณะธรรมชาติอย่างหนึ่งของสังคมไทย เป็นตัวทำนายความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะได้ ขณะที่ตัวแปรลักษณะทางด้านประชากร ซึ่งจากการวิเคราะห์แบบจำลองสุดท้าย (ประเด็นสาธารณะในภาพรวม) พบเพียงว่า ตัวแปรอายุ เป็นเพียงตัวแปรเดียวในกลุ่มลักษณะประชากร ที่สามารถอธิบายความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นของคนไทยได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ลักษณะทางประชากรไม่ใช่ปัจจัยสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นของคนไทย

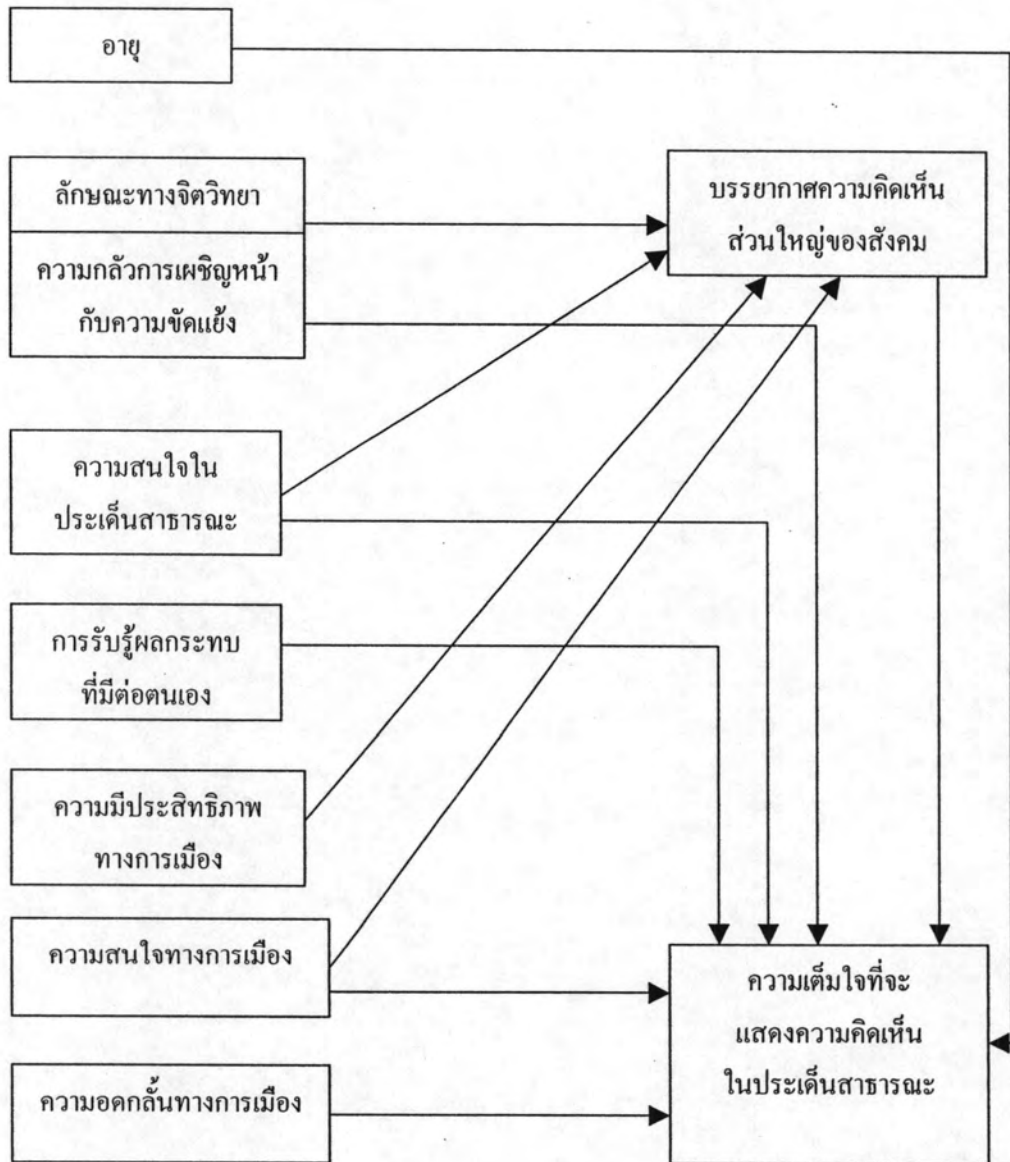
สำหรับตัวแปรการเปิดรับสื่อมวลชน ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งที่ Noelle-Neumann ได้อธิบายไว้ว่าเป็นแหล่งที่คนใช้ประเมินความคิดเห็นของคนในสังคม แต่จากงานวิจัยนี้พบว่า การเปิดรับสื่อสารมวลชนไม่สามารถทำนายการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมและความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นของคนไทยได้ ทั้งนี้อาจมีความเป็นไปได้ว่า ปัจจุบันในสังคมไทยมีสื่อใหม่ๆ เพิ่มขึ้นมากมายหลายประเภท เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อเคเบิลทีวี หรือโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ฯลฯ ซึ่งอาจจะเป็นแหล่งอ้างอิงของคนไทยมากกว่าสื่อมวลชนแบบเดิม เช่น โทรทัศน์ วิทยุหรือหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นสื่อหลักในยุคที่ Noelle-Neumann ค้นพบทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเงียบ แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ไม่ได้มีการศึกษาไปถึงสื่อใหม่ดังกล่าว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงไม่ได้เสนอไปในแบบจำลองครั้งนี้ จะมีบทบาทในฐานะเป็นแหล่งที่ปัจเจกบุคคลใช้ประเมินความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมหรือไม่

ขณะเดียวกัน จากแบบจำลองนี้ยังอธิบายให้เห็นปัจจัยที่ทำให้คนไทยแสดงความคิดเห็นได้ คือ ความสนใจในประเด็นสาธารณะนั้น และการรับรู้ผลกระทบกับตนเอง ก็จะเป็นแรงจูงใจให้คนไทยเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นได้ นอกจากนั้น ความสนใจทางการเมือง (ยกเว้นตัวแปรความมีประสิทธิภาพทางการเมือง ซึ่งไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็น) ยังเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการแสดงความคิดเห็นของคนไทยได้ ซึ่งข้อมูลจากงานวิจัยครั้งนี้ได้ชี้ให้เห็นว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้คนไทยแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะ ดังนั้น หากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างสาธารณมติ เช่น สื่อมวลชน หรือสถานศึกษาปลูกฝัง หรือให้การเรียนรู้ให้คนมีความสนใจทางการเมืองและสนับสนุนให้คนมีประสิทธิภาพทางการเมือง ก็จะเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญให้คนเข้ามาแสดงความคิดเห็น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งจะเป็นการลดบทบาทของอิทธิพลการชี้นำของความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมไทย

นอกจากนั้น แบบจำลองนี้ยังแสดงให้เห็นอิทธิพลร่วมกันระหว่างตัวแปรความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง ความสนใจประเด็นสาธารณะ ความมีประสิทธิภาพทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง โดยจะเห็นลูกศรพุ่งตรงผ่านตัวแปรการรับรู้ที่ตัวเองมีความเห็นไม่สอดคล้องๆ ก่อนจะส่งอิทธิพลไปยังตัวแปรความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะ

จากข้อสรุปและการอภิปรายผลการศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นแบบจำลองการก่อตัวของสาธารณมติตามทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเงียบในบริบทของสังคมไทย ดังนี้

แบบจำลองการก่อตัวของสาธารณมติ ตามทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บ
ในบริบทของสังคมไทย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสาธารณมติ

1. การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นสาธารณะมีผลต่อการก่อตัวของสาธารณมติ ดังนั้นคนควรจะตระหนักถึงการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นสาธารณะ

หลักการสำคัญของทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บได้ชี้ให้เห็นกระบวนการก่อตัวของสาธารณมติว่า เกิดมาจากการที่คนแสดงหรือไม่แสดงความคิดเห็นออกมาในที่สาธารณะ เมื่อใดก็ตามที่คนออกมาพูดหรือแสดงความคิดเห็นบ่อยๆ เข้า ความคิดเห็นนั้นก็อาจจะกลายเป็นที่ยอมรับว่าเป็นความคิดเห็นหลักของสังคม แต่ในทางตรงกันข้ามหากคนไม่ยอมพูดหรือแสดงความคิดเห็นใดๆออกมา คนอื่นๆ ก็จะยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นลักษณะเดียวกันนั้นออกมาตามไปด้วย เนื่องจากเข้าใจเสียแล้วว่าความคิดเห็นนั้นไม่ได้รับการยอมรับจากคนส่วนมาก ความรู้สึกเช่นนี้ก็จะยังทำให้คนไม่ยอมพูดมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งความคิดเห็นนั้นก็จะหายไปจากการรับรู้ของสาธารณชนในที่สุด นี่คือหลักการสำคัญที่ Noelle-Neumann ชี้ให้เห็นว่าสาธารณมติในสังคมก่อตัวขึ้นมาหรือมีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างไร

ผลการศึกษารุ่นนี้ได้ชี้ให้เห็นว่าลักษณะที่ Noelle-Neumann กล่าวไว้ที่เกิดขึ้นได้ในสังคมไทย กล่าวคือหากใครที่สามารถพูดออกมาให้สาธารณชนได้รับรู้ได้บ่อยครั้งมากขึ้นเท่าใด แนวโน้มที่บุคคลนั้นจะชี้นำทิศทางของสังคมว่าความคิดเห็นของตนเป็นความคิดเห็นที่ถูกต้องและได้รับการยอมรับจากคนส่วนใหญ่ของสังคมก็มีสูง ดังเช่นนักการเมืองของไทยหลายคนได้ใช้พื้นที่ของสื่อมวลชนเป็นเวทีที่ใช้สร้างความคิดเห็นของตนเองให้สังคมได้รับรู้ว่าความคิดเห็นของตนเองเป็นความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ของสังคม

ดังนั้น ปัจเจกบุคคลควรตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงความคิดเห็น โดยที่ไม่ต้องคำนึงถึงว่าความคิดเห็นของตนเองเป็นเสียงส่วนน้อยหรือเสียงส่วนมาก ด้วยเหตุผล 3 ประการ ประการแรก เพราะความคิดเห็นที่ปรากฏอยู่ในช่วงเวลาขณะนั้นอาจจะไม่ใช่ความคิดเห็นหรือความต้องการของคนส่วนใหญ่เสมอไป ประการที่สอง การที่บุคคลนั้นไม่แสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนปัญหาหรือความต้องการของตนเองหรือของชุมชนออกมาสิ่งที่เกิดขึ้นก็คือ ความคิดเห็นหรือเสียงสะท้อนเหล่านั้นก็จะค่อยๆ เสียบหายไปในที่สุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ความคิดเห็น ความต้องการหรือปัญหาของชุมชนนั้นจะไม่ได้รับการใส่ใจจากสังคมโดยรวมหรือจากผู้ที่มีอำนาจรับผิดชอบโดยตรง หากมองในภาพกว้างขึ้นการจัดทำนโยบายสาธารณะที่ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มต่างๆ ก็อาจจะไม่เกิดขึ้นเลย และประการที่ 3 การที่ปัจเจกบุคคลไม่ยอมแสดงความคิดเห็นใดๆ ออกมาเท่ากับว่าปล่อยให้ความคิดใดคสความคิดหนึ่งมีอิทธิพลชี้นำหรือครอบงำ

คนในสังคม ทำให้สังคมขาดความหลากหลายหรือความเป็นพหุนิยม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองตามระบอบนี้ประชาชนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นและสะท้อนปัญหา ความต้องการของแต่ละกลุ่มได้

2. บรรยากาศความคิดเห็นมีอิทธิพลต่อการชี้นำคนในสังคม สื่อมวลชนในฐานะเป็นเวทีสาธารณะควรเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย

การศึกษาครั้งนี้ได้ชี้ให้เห็นว่าบรรยากาศความคิดเห็นของคนในสังคมมีอิทธิพลต่อการชี้นำคนในสังคมได้ ดังนั้น ถ้าหากสื่อมวลชนในฐานะเป็นแหล่งอ้างอิงข้อมูลที่สำคัญของปัจเจกบุคคลไม่ระมัดระวังในการนำเสนอความคิดเห็น หรือเปิดโอกาสให้ใครหรือคนใดคนหนึ่งมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นแต่เพียงฝ่ายเดียว หรือไม่เปิดโอกาสหรือพื้นที่ให้บุคคลกลุ่มต่างๆ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน ความคิดเห็นนั้นก็อาจจะกลายเป็นความคิดเห็นหลักหรือครอบงำสังคม โดยเฉพาะคนในสังคมที่ไม่ได้รับผลกระทบจากประเด็นเหล่านั้น โดยตรงก็จะถูกชักจูงจากอิทธิพลของความคิดเห็นเหล่านั้นได้ง่าย โดยเข้าใจผิดว่าความคิดเห็นเหล่านั้นเป็นความต้องการหรือความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคม ขณะที่ความคิดเห็นอื่นๆ ก็จะค่อยหายไปจากการรับรู้ของสาธารณชนในที่สุด ดังนั้นสื่อมวลชนควรตระหนักถึงบทบาทของตนเองให้มากขึ้น

นอกจากนั้น การรายงานข่าวของสื่อมวลชนควรรายงานข่าวในลักษณะการเชื่อมโยงเพื่อให้เห็นว่าประเด็นสาธารณะต่างๆ ที่เกิดขึ้นมีความสำคัญหรือผลกระทบต่อคนไทยทุกคนในสังคมได้อย่างไร โดยการให้ข้อมูลที่จำเป็นในหลายมิติหรือแง่มุม เพราะจากข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยสำคัญในลำดับต้นๆ ที่จะทำให้คนมีความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะได้ก็คือเมื่อคนนั้นรับรู้ว่ามีผลกระทบต่อตนเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งสื่อมวลชนต้องมีบทบาทในการสร้างเวทีสาธารณะ (public sphere) ให้เกิดขึ้น เพื่อดึงปัจเจกบุคคลในสังคมให้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในประเด็นสาธารณะต่างๆ

3. ลักษณะทางวัฒนธรรมเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้คนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ควรจะมีการสร้างค่านิยมให้คนตระหนักถึงจิตสำนึกสาธารณะและการกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองเพื่อกำหนดทิศทางของประเด็นสาธารณะ โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบต่อส่วนรวม

การศึกษาครั้งนี้พบว่า ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมไทยอย่างหนึ่งได้เป็นปัญหาสำคัญของการไม่แสดงความคิดเห็นของคนไทย เนื่องจากธรรมชาติของคนไทยมักจะไม่อยากมีปัญหาก็หรือต้องถกเถียงกับคนอื่น ๆ แม้ว่าปัญหานั้นจะเป็น

ปัญหาที่ผลกระทบต่อสังคมโดยรวม กรณีเช่นนี้อาจจะเกิดผลกระทบ เพราะการที่ไม่แสดงความคิดเห็นออกมาต่อปัญหาที่เกิดขึ้น โดยคิดเสียว่าไม่ยอมมีเรื่อง ทั้งๆ ที่บางครั้งความคิดเห็นนั้นของตนเองอาจจะมีประโยชน์และอาจจะเป็นความต้องการของสังคมส่วนใหญ่ แต่เมื่อไม่แสดงความคิดเห็นเหล่านั้นออกมาในที่สาธารณะ ความคิดเห็นที่ดีเหล่านั้นก็จะเงียบหายไปในที่สุด นักการเมืองหรือผู้ที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบก็อาจจะทำนโยบายสาธารณะต่างๆ ตามความคิดของตนเอง โดยเข้าใจผิดว่าเป็นความต้องการของสังคมส่วนใหญ่

นอกจากนั้น ผลการศึกษาที่ยังพบว่า คนไทยมักจะ ไม่แสดงความคิดเห็นเมื่อเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อส่วนรวม กรณีเป็นสาเหตุสำคัญที่อาจจะทำให้คนไทยไม่แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นสาธารณะต่างๆ แม้ว่าประเด็นสาธารณะเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม การไม่ร่วมกำหนดทิศทางหรือแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่ควรจะเป็นของประเด็นสาธารณะต่างๆ อาจจะทำให้ประเด็นสาธารณะเหล่านี้ถูกบิดเบือนไปในทิศทางของคนกลุ่มน้อยหรือตามที่ผู้มีอำนาจต้องการ ดังนั้นสังคมไทยควรจะต้องเร่งปลูกฝังค่านิยมจิตสำนึกสาธารณะให้เกิดขึ้นในสังคมไทย วิธีการหนึ่งที่เป็นไปได้คือ การทำให้คนไทยตระหนักให้ได้ว่า ประเด็นสาธารณะเหล่านี้เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อตัวเอง เพราะจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า เมื่อคนรับรู้ว่าเป็นประเด็นเหล่านี้มีผลกระทบต่อตัวเอง เขาก็จะมีความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นเหล่านั้นมาก

4. ควรจะส่งเสริมคุณค่าประชาธิปไตย เพราะจะช่วยให้คนป้องกันอิทธิพลของบรรยากาศความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมได้

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ความสนใจการเมืองเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะมากที่สุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคนที่มีความสนใจทางการเมืองจะได้รับผลกระทบจากบรรยากาศความคิดเห็นของสังคมได้น้อย ดังนั้นควรมีการปลูกฝังค่านิยมความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในสังคมไทย เพราะในสังคมที่มีความเป็นประชาธิปไตยมาก ๆ ก็จะทำให้คนตระหนักถึงสำนึกถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองมีต่อสาธารณะโดยรวม ซึ่งจะลักษณะดังกล่าวจะทำให้คนต้องติดตามข่าวสารและร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อสังคมอยู่เสมอ คนในสังคมลักษณะเช่นนี้ก็อาจจะถูกชี้นำจากบรรยากาศความคิดเห็นได้

นอกจากนั้น ความอดกลั้นทางการเมืองยังเป็นตัวแปรหนึ่งที่น่าสนใจ ซึ่งพบในการศึกษาครั้งนี้ สังคมใดที่มีความอดกลั้นทางการเมืองต่ำ นั้นย่อมหมายความว่าสังคมนั้นถูกผูกขาดด้วยความคิดใดความคิดหนึ่งได้ยาก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ความเป็นสังคมพหุหรือสังคมที่มีความหลาย

อาจจะไม่เกิดขึ้น เพราะการที่มีความอดกลั้นต่ำ ย่อมหมายถึงคนที่ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างได้ยาก กรณีการศึกษาครั้งนี้พบว่า คนไทยมีระดับความอดกลั้นต่ำ และยังพบว่าคนที่มีความอดกลั้นต่ำก็ยังคงมีความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น แม้ว่าถ้าหากมองผิวเผินแล้วอาจจะเป็นสิ่งที่ดี แต่นัยยะของผลการศึกษานี้ก็อาจจะเป็นในแง่ลบ กล่าวคือ คนที่มีความอดกลั้นต่ำ จะมีความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น แต่ก็อาจจะเป็นไปได้ว่าตนเองเต็มใจจะพูด แต่ก็จะไม่ยอมรับฟังหรือให้คนที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างพูดด้วยในขณะเดียวกัน ลักษณะเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดปัญหาว่า สังคมที่มีความอดกลั้นต่ำก็มีความความโน้มเอียงที่จะถูกรอบงำจากความคิดของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในสังคมได้ง่ายเช่นกัน ดังนั้น สังคมไทยควรจะปลูกฝังให้คนมีความอดกลั้นทางการเมืองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการผูกขาดทางความคิด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทดสอบประเด็นสาธารณะที่ไม่ใช่ประเด็นทางการเมือง

ประเด็นสาธารณะทั้ง 4 ประเด็นที่ใช้ในการทดสอบทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บในครั้งนี้นี้แล้วแต่เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าช่วงเวลาที่มีการทำวิจัยอยู่นั้นที่สถานการณ์บ้านเมืองอยู่ในสถานะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เนื่องจากมีการทำรัฐประหารโดย คมช.และมีการแต่งตั้งคณะรัฐบาลชุดใหม่เข้ามาบริหารประเทศ ดังนั้นในช่วงระยะเวลาประเด็นสาธารณะที่เป็นข้อโต้แย้งอยู่ในสังคมไทยในช่วงเวลาดังกล่าว จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองทั้งสิ้น อาทิ การขอกลับเข้าประเทศของอดีตนายกรัฐมนตรีที่ถูกยึดอำนาจ การใช้นโยบายใหม่ๆ ของรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ อาทิ การเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาภาคใต้จากการใช้กำลังมาใช้แนวทางสันติวิธี การเสนอยกเลิกห้วยบนดินที่เกิดขึ้นมาในรัฐบาลชุดที่แล้ว หรือแม้กระทั่งการเสนอให้ยกเลิกกฎอัยการศึกที่ คมช.ใช้ควบคุมความสงบภายในประเทศภายหลังการเข้ายึดอำนาจ ดังนั้นประเด็นที่ใช้การทดสอบทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บครั้งนี้จึงมีลักษณะที่ไม่ใช่ประเด็นที่หลากหลายมากนัก ด้วยสถานการณ์ของบ้านเมืองดังที่กล่าวมาแล้ว ฉะนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปหากผู้วิจัยเลือกช่วงเวลาที่สถานการณ์บ้านเมืองอยู่ในสถานะปกติที่อาจจะทำให้มีประเด็นการถกเถียงในสังคมมีความหลากหลาย ก็อาจจะทำให้การศึกษาเรื่องอิทธิพลของการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่สังคมมีรายละเอียดและมีการยืนยันผลการศึกษารั้งได้ชัดเจนขึ้นว่า ไม่เพียงแต่เฉพาะประเด็นทางการเมืองเท่านั้น ประเด็นสาธารณะในลักษณะอื่นๆ ก็อาจจะทำให้บรรยากาศความคิดเห็นของสังคมมีผลเช่นเดียวกัน

แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ยังคงเสนอแนะให้ผู้วิจัยครั้งต่อไปต้องนำประเด็นที่กำลังเป็นที่ถกเถียงอยู่ในสังคมขณะนั้นจริงๆ มาทำการทดสอบ เพราะการที่ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์เพื่อคัดเลือกประเด็นสาธารณะมาทำการทดสอบ อาจจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้สถานการณ์สมมติที่ผู้วิจัยใช้ถามกลุ่มตัวอย่างว่าเมื่อต้องตกอยู่วงล้อมของสาธารณชนที่ไม่รู้จักกันและมีการพูดคุยในประเด็นสาธารณะเหล่านั้น กลุ่มตัวอย่างจะมีปฏิกิริยาเช่นไรเกิดผลขึ้นมาจริง เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะแม้ว่าผู้วิจัยจะใช้สถานการณ์สมมติก็ตาม แต่ประเด็นสาธารณะที่ใช้ในการถามเป็นประเด็นที่เกิดขึ้นจริงในขณะนั้น จึงอาจจะทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกและตัดสินใจได้ง่าย โดยไม่ต้องอาศัยจินตนาการ ซึ่งผลการศึกษาที่บอกว่าการรับรู้แนวโน้มความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมมีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในประเด็นเหล่านี้ทั้ง 4 ประเด็นอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ในขณะที่การศึกษาที่ผ่านมาพบความสัมพันธ์ในบางประเด็นเท่านั้น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่างานวิจัยเหล่านี้มักจะเลือกประเด็นที่เป็นที่ถกเถียงในสังคมนั้นก็จริง แต่ประเด็นเหล่านั้นอาจจะไม่ใช่เป็นประเด็นสำคัญในช่วงเวลานั้นก็เป็นได้

2. การทดสอบอิทธิพลของสื่อมวลชน

แม้ว่า Noelle-Neumann จะให้ความสำคัญกับสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นแหล่งอ้างอิงสำหรับการประเมินบรรยากาศความคิดเห็นของคนในสังคม แต่การศึกษาครั้งนี้พบเพียงความสัมพันธ์ของตัวแปรการเปิดรับสื่อมวลชนกับการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสังคมและความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็น แต่ก็ไม่ว่าตัวแปรการเปิดรับสื่อมวลชนสามารถพยากรณ์ทั้งการรับรู้ความคิดเห็นส่วนใหญ่และความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลไว้ว่า อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับข้อมูลจากแหล่งอ้างอิงโดยตรงประกอบกัน เช่น กลุ่มบุคคลรอบข้างหรือการพูดคุยโดยตรงกับบุคคลต่างๆ ซึ่งในการศึกษาครั้งต่อไปควรจะมีการทดสอบแหล่งอ้างอิงโดยตรงร่วมกับการเปิดรับสื่อ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวให้ชัดเจนขึ้น

นอกจากนั้น ควรจะมีการศึกษาสื่อใหม่ เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อเคเบิลทีวี โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม โทรทัศน์และวิทยุชุมชน ซึ่งสื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่ยังไม่เกิดขึ้นในช่วงที่ Noelle-Neumann ศึกษาทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเงียบ การศึกษาสื่อดังกล่าว จึงอาจจะทำให้เราเข้าใจได้ถึงบทบาทของสื่อใหม่ว่ามีบทบาท ในฐานะที่เป็นแหล่งข้อมูลที่คนในปัจจุบันใช้ในการประเมินความเห็นคนส่วนใหญ่ของสังคมมากน้อยเพียง

3. การทดสอบตัวแปรลักษณะทางจิตวิทยาซ้ำและศึกษาเปรียบเทียบตัวแปรระหว่างวัฒนธรรม

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ความกลัวการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งเป็นลักษณะทางจิตวิทยาที่พบในวัฒนธรรมไทย ซึ่งตัวแปรดังกล่าวเป็นตัวแปรที่มีการนำมาศึกษาร่วมกับความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นตามทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจียมเป็นครั้งแรก ในการศึกษาครั้งต่อไปผู้วิจัยเสนอให้มีการทดสอบตัวแปรดังกล่าวซ้ำร่วมกับประเด็นสาระอื่น ๆ ที่อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง อาจจะเป็นประเด็นที่มีองค์ประกอบด้านจริยธรรมตามสูง เพื่อที่จะยืนยันผลของตัวแปรนี้ว่าสามารถเป็นกลไกการอธิบายความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในสังคมไทยได้อีกหรือไม่ นอกจากนั้นยังควรหาตัวแปรที่เป็นลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมไทยตัวอื่น ๆ ที่อาจจะอธิบายความสัมพันธ์ดังกล่าวได้อีก

นอกจากนั้น เพื่อยืนยันของสันนิษฐานที่ผู้วิจัยได้อภิปรายผลไว้ข้างต้นว่า แต่ละวัฒนธรรมจะมีลักษณะของแต่ละสังคม ดังนั้น ผู้วิจัยเสนอแนะให้มีการศึกษาเปรียบเทียบในสังคมอื่น ๆ ที่มีลักษณะปัจเจกชนนิยมเหมือนกันว่าสังคมเหล่านั้นมีเงื่อนไขเฉพาะตัวอย่างไรที่สามารถอธิบายความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นได้

4. ศึกษาตัวแปรความเกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยในสังคมอื่น ๆ

ผู้วิจัยเสนอให้มีการทดสอบตัวแปรดังกล่าว โดยเฉพาะตัวแปรความมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมืองและความตระหนักในหน้าที่ของพลเมืองในสังคมที่มีบรรยากาศของความไว้วางใจทางการเมืองสูง และมีความตระหนักในหน้าที่ของความเป็นพลเมืองมาก เพื่อทดสอบว่าตัวแปรดังกล่าวจะทำให้คนที่มีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงมีความเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะหรือไม่ เพราะจากงานวิจัยครั้งนี้ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลไว้ข้างต้นว่าอาจจะมีสาเหตุมาจากบรรยากาศของสังคมไทยที่มีความไว้วางใจทางการเมืองและความตระหนักในหน้าที่ของพลเมืองน้อย